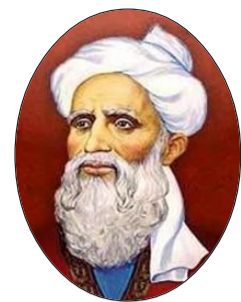

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Наширияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj **№3 (304) 9-уми март соли 2020, душанбе (оғози нашр: соли 1994)**

ТАБРИКОТИ

РЕКТОРИ ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ КҮЛОБ БА НОМИ АБӮАБДУЛЛОҲИ РӮДАКӢ, ДОКТОРИ ИЛМӢОН ПЕДАГОГӢ, ПРОФЕССОР МИРАЛИЗОДА АБДУСАЛОМ МУСТАФО БА МУНОСИБАТИ РӮЗИ МОДАР

**Дару девори ҷаҳон
худ дару девори зан аст,
Кори дунё ҷама
дар пайравии кори зан аст.
Нест ҷуз бори хас он бор,
ки мардон бикашанд,
Ғами дунёи наву куҳна
ҷама бори зан аст.
Лоиқ Шералӣ
Модарон, бонувон ва хоҳарони
гиромӣ!**

Имрӯз мо дар остонаи яке аз мубо-
рактарин идҳои инсоният, ҷашни шодии
дилҳову меҳру вафои модарон - Рӯзи
модар қарор дорем, ки ба муносибати
ин рӯзи сайид ҷамаи Шуморо самимона
табрик гуфта, бароягон, пеш аз ҷама са-
ломативу хушбахтӣ, рӯзгори пурсаодат,
хонаи ободу осуда ва тамоми хушиҳои
зиндагиро орзу менамоем.

Аслу ҷавҳари Рӯзи модаронро муҳаб-
бату самимият, покиву садоқат ва эҳти-
роми беандоза нисбат ба Зан-Модар

ташкил медиҳад. Зан ҳам дар мақоми ба-
ланди модар ё ҳамсар, ҳам ба сифати хо-
ҳар ё фарзанд тимсоли малоҳати ҳусн,
гармии қалб, латофати эҳсос ва начоба-
ти рафтор мебошад.

Вале барои ҳар инсон зан, пеш аз ҷама,
модар аст ва бузургии ӯ бар пояи рисо-
лати муқаддаси ҳаётбахшаш бунёд шу-
дааст. Модар сафобахшандаи ҳаёт буда,
арзишмандтарин шахс дар олами ҳастӣ
ба ҳисоб меравад. Меҳри беҳамтои мо-
дар ба мисли хуршеди оламگیر ба тамо-
ми ҷаҳон саховатмандона нур мепояд.
Инкишофи маънавий ва тарбияи ахлоқии
фарзанд, қабл аз ҷама, ба нақши модар
вобастагӣ дорад, зеро дар хона маҳз мо-
дар эҳсоси меҳрубониву ҳамдардӣ, ҳам-
диливу ғамхорӣ, муҳаббат ба наздикон,
сабру таҳаммул ва тартибу низоми хо-
наводаро фароҳам оварда, ба фарзандо-
ни худ расму таомули оилавиرو меомӯ-
зонад.

Бесабаб нест, ки дар фарҳангу тамад-

дун ва анъанаву суннатҳои халқу мил-
латҳои гуногуни ҷаҳон хираду заковат
ва бузургии модар ҳамчун тимсоли по-
киву садоқат, ниғаҳдорандаи ҷароғи
хонадон, мураббии ғамхору меҳрубон
ва ҳидоятгари некиву накукорӣ бо
меҳру муҳаббат арҷгузорӣ ва ситоиш
меёбад.

Чунончи Асосгузори сулҳу ваҳдати
миллӣ, Пешвои миллат, Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмо-
мали Раҳмон низ таъкид намудаанд:
"Модар арзаандаи ҷама гуна эҳтиром,
қадршиносӣ ва дӯстдорӣ мебошад. Мо
вучуди муқаддаси модарро аз аввалин
лаҳзаҳои ҳаёт то дами вопасин фа-
ромӯш намекунем ва ӯ хангоми шоди-
ву нишот ва ғаму андӯҳи зиндагӣ ҳаме-
ша ҳамроҳи мост. Тарбияи ибтидоӣ, ки
марҳалаи аз ҷама муҳимми умри инсонӣ
мебошад, маҳз ба заҳмати модар ва му-
ҳаббати ӯ вобаста аст".

Шоир мегӯяд:

**Бо модари хеш меҳрубон бош,
Омодаи хидматаш ба ҷон бош.
Бо ҷашми адаб нигар падарро,
Аз гуфтаи ӯ мапеч сарро.
Чун ин ду шаванд аз ту хурсанд,
Хурсанд шаванд зи ту Худованд.**

Боиси хушнудист, ки дар ҷомеаи
имрӯзаи Тоҷикистон бонувон мақоми
балаandro соҳиб буда, дар соҳаҳои мух-
талифи ҳаёти кишвар нақши созадае
доранд. Аз солҳои аввали соҳибистиқ-
лолӣ маъсалаи беҳгардонии шароити
занон ҳамеша дар маркази диққати
Пешвои муаззами миллат ва Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти воқе-
ияти сиёсӣ, иқтисодӣ ва хусусиятҳои
фарҳангиву анъанавӣ шакли муайяни
сиёсати беҳгардонии шароити занонро
таъмин намуд. Аз ҷумла, бо ташаббус

Идомааш дар саҳ. 2

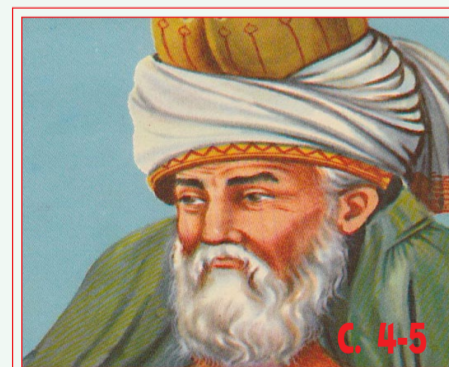
ИНТИХОБОТ-2020

**ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ
КҮЛОБРО ИНТИХОБ НАМО!**

**МАВЛОНО ОМУҶОРИ
ПИНДОРИ ГУФТОРИ
КИРДОРИ НЕК**

**ҶАРО ҶАВОНОН БАӢДИ БА
МУРОД РАСИДАН ҶУДО
МЕШАВАНД?**

**ШАРҲИ ЯК
"БАЙТ"**

С. 16

**МАРДИ ШАРИФУ ОЛИМИ
ПУРМАҲСУЛ**

С. 8

**ҶАРФИ
ДОНИШЧӢ**

С. 12-13

С. 10

Идома аз саҳ. 1

ва дастгирии бевоситаи Пешвои миллат чандин тадбирҳои мушаххасу саривақтӣ, монанди қабули барномаи давлатӣ оид ба ҷобачогузори кадрҳо аз ҳисоби занон, қабули духтарон ба муассисаҳои олии касбӣ тибқи Квотаи президентӣ ва ғайра сурат гирифт, ки дар баланд бардоштани манзалату ҷойгоҳи Зан-Модар нақши назаррас дорад.

Шоёни таъкид аст, ки беш аз нисфи коллективи кормандон ва омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакиро занон ташкил медиҳанд, ки дар зинаҳои гуногуни роҳбарӣ кору фаъолият менамоянд. Дар маҷмӯъ 22 нафар бонувон дар қорҳои роҳбарии сохторҳои донишгоҳ ҷалб гардида, аз онҳо 26 нафар соҳиби унвонҳои илмӣ (1 нафар доктори илм, 5 номзади илм - дотсентон, 20 нафар номзадони илм) мебошанд. Айни замон, дар донишгоҳ 47 нафар унвонҷӯ, 10 нафар аспирантон, 6 нафар докторанти Ph.D аз рӯи ихтисос, 95 нафар магистрантон аз ҳисоби занону бонувон фаъолияти илмӣ дорад.

Бо ташаббуси иқдомҳои бонувони донишгоҳ фаъолияти Шӯрои духтарони донишгоҳ низ хуб ба роҳ монда шуда, донишҷӯдухтарон бо иштироки фаъолна, хониши хубу аъло ва интизомии намунавӣ дар татбиқи сиёсати давлату Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳми муносиб мегузоранд. Дар донишгоҳ дар таълими рӯзона 2786 нафар донишҷӯдухтарон ба таҳсил фаро гирифта шуда, 273 нафари он тибқи Квотаи президентӣ мебошанд. Инчунин, 435 нафар донишҷӯдухтарон дар хобгоҳ истиқомат менамоянд.

Боварӣ дорем, ки шумо бонувону модарони хушголеи донишгоҳ шогирдони соҳибмаърифату донишманд ва хушхаёлуку хештаншиносро тарбия намуда, дар шукуфоии Тоҷикистони азиз ҳиссаи арзишманд мегузоред.

Бонувони арҷманд! Мо ба садоқати шумо нисбат ба диёри азиз ва масъулияти шумо дар иҷрои вазифаҳои ба душ доштаатон боварии комил дорем. Бо ҳамин ниятҳои нек бори дигар ҳамаи Шумо модарону бонувон ва хоҳарони арҷмандро ба ифтихори Рӯзи Модар самимона шодбод гуфта, шумо ва дар симои Шумо ба хонадони ҳамаи модарону бонувони Тоҷикистони биҳиштосе файзу барокат, ваҳдати оромӣ ва комёбӣ танманно дорам.

Рӯзи Модар ва истиқболи баҳор муборак, модарону хоҳарони гиромӣ.

ПЕШВОИ МИЛЛАТ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР ИНТИХОБОТИ ДАЪВАТИ НАВИ ВАКИЛОНИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ВА МАҶЛИСҶОИ МАҶАЛЛИИ ВАКИЛОНИ ХАЛҚ ИШТИРОК НАМУДАНД

ДУШАНБЕ, 01.03.2020 /АМИТ "Ховар"/. Субҳи 1-уми март соли 2020 Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои иштирок дар интихоботи даъвати нави вакилони Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва маҷлисҷои маҳаллии вакилони халқ ба участкаи интихоботии №15, ҳавзаи интихоботии №2-и ноҳияи Исмоили Сомониӣ шаҳри Душанбе ташриф оварданд.

Таъкид бояд кард, ки дар участкаи интихоботии №15, ҳавзаи интихоботии №2-и ноҳияи Исмоили Сомониӣ пойтахт ҳамагӣ 1260 интихобкунанда ба қайд гирифта шуда, аз ин шумора 119 нафарашон бори аввал овоз медиҳанд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар участкаи интихоботии №15 дар асоси талаботи қонунгузори мамлакат дар ҳузур мушоҳидони сершумори байналмилалӣ, намояндагони ҳизбҳои сиёсӣ ва васоити ахбори оммаи дохилу хориҷӣ ба ҷонибдории номзад ва ҳизби сиёсӣ арзанда ба хотири пешрафту шукуфоии боз ҳам афзуни Тоҷикистони соҳибиистқлол овоз доданд.

Дар интихоботи даъвати нави вакилони Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва маҷлисҷои маҳаллии вакилони халқ сокинони маҳаллаи Маҳмадулло Хо-

лови ноҳияи Исмоили Сомониӣ шаҳри Душанбе, ки участкаи интихоботии №15 дар ҳудуди он ҷойгир аст, чун дигар сокинони мамлакат бо эҳсоси баланди ватандӯстӣ ва ифтихор аз давлату давлатдорӣ иштирок намуда, овоз доданд.

КОМИССИЯИ МАРКАЗИИ ИНТИХОБОТ ВА РАӢПУРСӢ НАТИҶАҶОИ ПЕШАКИИ ИНТИХОБОТИ ВАКИЛОНИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН-РО ЭЪЛОН НАМУД

ДУШАНБЕ, 02.03.2019/АМИТ "Ховар"/. Дар Душанбе нимаи дууми рӯзи 2 март Комиссияи марказии интихобот ва раъипурсии Тоҷикистон (КМИР) натиҷаҳои пешакии интихоботи вакилон ба парламенти мамлакатро, ки дирӯз, 1 март, баргузор гардид, эълон намуд.

Тавре Раиси КМИР Бахтиёр Худоёрзода имрӯз дар брифинг бо иштироки намояндагони аҳзоб, мушоҳидони байналмилалӣ ва воситаҳои ахбори омма изҳор дошт, дар ҳавзаи ягонаи умумиҷумҳуриявии интихоботӣ аз рӯи рӯйхати ҳизбҳои сиёсӣ ба тарафдории Ҷизби Аграрии Тоҷикистон 700 ҳазору 582 нафар ё 16,50%, ба тарафдории Ҷизби Демократии Тоҷикистон 216 ҳазору 526 нафар ё 5,10%, ба тарафдории Ҷизби Ислоҳоти Иқтисодии Тоҷикистон 705 ҳазору 252 нафар ё 16,61%, ба тарафдории Ҷизби Коммунистии Тоҷикистон 132 ҳазору 49 нафар ё 3,11%, ба тарафдории Ҷизби Сотсиалистии Тоҷикистон 218 ҳазору 696 нафар ё 5,15%, ба тарафдории Ҷизби Сотсиал-Демократии Тоҷикистон 13 ҳазору 735 нафар ё 0,32% ва ба тарафдории Ҷизби Халқии Демократии Тоҷикистон 2 139 741 нафар ё 50,40% овоз додаанд.

Иттилоъ дода шуд, ки шумораи овозҳои интихобкунандагоне, ки ба муқобили рӯйхати ҳамаи ҳизбҳои сиёсӣ дода шудаанд, 52 ҳазору 30 нафар ё 1,39%-ро ташкил медиҳад.

Тибқи муқаррароти қонунгузори Тоҷикистон дар бораи интихоботи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, гуфт Бахтиёр Худоёрзода, Комиссияи марказии интихобот ва раъипурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон менамояд, ки ҳизбҳои сиёсӣ, ки ба тарафдории онҳо 5% ва зиёда аз он интихобкунандагони дар интихобот иштироккarda овоз додаанд, миқдори зерини мандати вакилиро соҳиб

шуданд.

Ҷизби Аграрии Тоҷикистон бо 16,50% 4 мандати вакилӣ, Ҷизби Демократии Тоҷикистон бо 5,10% 1 мандати вакилӣ, Ҷизби Ислоҳоти Иқтисодии Тоҷикистон бо 16,61% 4 мандати вакилӣ, Ҷизби Сотсиалистии Тоҷикистон бо 5,15% 1 мандати вакилӣ, Ҷизби Халқии Демократии Тоҷикистон бо 50,40% 12 мандати вакилиро соҳиб шуданд.

Ёдовар мешавем, дар маҷмӯъ 4 миллиону 245 ҳазору 951 нафар интихобкунандагон дар ин маъракаи муҳими сиёсӣ иштирок намуданд, ки ин 86,4%-и шумораи умумии интихобкунандагонро ташкил медиҳад. Бахтиёр Худоёрзода ҳамчунин номи 41 нафар вакилони аз ҳавзаҳои яқиндодатӣ интихобшударо эълон намуд.

МИССИЯИ МУШОҶИДОНИ ИДМ САТҶИ БАЛАНДИ ОМОДАГӢ БА ИНТИХОБОТ ДАР ТОҶИКИСТОНРО ДАР ҶАМА САТҶҶО ЗИКР НАМУД

ДУШАНБЕ, 02.03.2020 /АМИТ "Ховар"/. Сатҳи баланди омодагӣ дар ҳама соҳаҳо, шурӯъ аз Комиссияи марказии интихобот ва раъипурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон, комиссияҳои ҳавзавӣ ва участкавино имрӯз зимни нишастии матбуотӣ роҳбари Миссияи мушоҳидони байналмилалӣ аз Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил (ИДМ) Сергей Лебедев зикр намуд.

Лаҳзае асосие, ки мушоҳидони байналмилалӣ аз ИДМ ба он таваҷҷуҳ зоҳир карданд, хусусияти ташкилии маъракаи интихобот ва қараёни овоздиҳӣ буд.

Интихобот дар Тоҷикистон ба таври шоиста, дар фазои дӯстӣ ва ором гузашт.

"Дар интихоботи баргузоршуда мо мушоҳида кардем, ки мардум ба кӣ овоз доданаширо мебинанд, номзадро меомӯзад, ки оё ин ё он номзад ваъдаашро иҷро карда метавонад?", - гуфт Сергей Лебедев ва илова намуд, ки ҷавонон дар ин чорабинии сиёсӣ бисёр фаъолна ширкат варзиданд.

Бояд тазаккур дод, ки аъзои Миссияи мушоҳидони байналмилалӣ аз ИДМ аз 41 участкаи интихоботӣ 31-тоашро дидан карданд.

Барои 1 март дар сатҳи зарурӣ баргузор намудани интихобот ва таъмини шаффофияти онҳо, 230 мушоҳиди байналмилалӣ аз Ассамблеяи байнипарлумонии ИДМ, Кумитаи иҷроияи ИДМ, Ҷумҳурии Беларус ва коргуси дипломатии муқими Тоҷикистон ба қайд гирифта шуданд.

Ба гуфтаи ҳамсуҳбати мо, имрӯз тамоми шароит дар қисмҳои низомӣ мавҷуд буда, ҷавононе, ки бо хоҳиши худ хизмати ҳарбиро ба ҷо меоранд, аз як зумра имтиёзҳо, аз ҷумла омӯзиши курсҳои роӣгон, хусусан ронандагӣ бархурдор мешаванд. Инчунин баъд аз анҷоми хизмати ҳарбӣ ҳангоми дохил шудан дар донишгоҳу до-нишкада ва иштирок дар озмунҳои ҷои кор ба онҳо холҳои иловагӣ дода мешаванд.

"Бояд зикр намуд, ки дар ҳама давру замон тарақиёт ва рушду нумуи ҳар давлату миллат маҳз аз ҷавонони бонангу номус ва ватандӯсту ватанпарвар вобастагии зиёд дорад. Аз ин хотир бо ифтихормандии зиёд метавон гуфт, ки имрӯз ҷавонони мамлакат зери таваҷҷуҳи бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор доранд ва ҳамарӯза нақш ва мавқеи онҳо дар ҷомеаи кунунии мо баланд мегардад.

Имрӯз ифтихор аз он дорем, ки маҳз насли ҷавони мо нигоҳдорандаи Артиши миллӣ буда, марзубуми мамлакатро софдилона нигоҳубин менамоянд. Сол аз сол сафи ҷавонони ихтиёран ба Қувваҳои Мусаллаҳа ҳамоҳангӣ ва ҳамроҳӣ мегардад ва ин нишони баланд гардидани ҳисси ватандӯстиву ифтихори миллии насли ҷавон мебошад.

АМИТ "Ховар"

АРТИШИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН АЗ ҶУМЛАИ ПУРҚУВ-ВАТТАРИН ҚУВВАҶОИ МУСАЛЛАҶИ МИНТАҚА ҶИСОБИДА МЕШАВАД

Тибқи баҳогузори коршиносони ҷаҳониву минтақавӣ соҳа, Артиши миллии Тоҷикистон бинобар ҷангида ва корозмуда будан яке аз пурқувваттарин қувваҳои мусаллаҳи минтақа ҳисобида мешавад. Ин дар ҳолат, ки ҳамасола дар Тоҷикистон 23 феврал Рӯзи таъсиси Артиши миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҷлил гардида, имсол ба ин санаи муҳим 27 сол пур мешавад.

Тавре корманди Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Саодат Ҳусайнӣ зимни суҳбат ба хабарнигори АМИТ "Ховар" иброз дошт, давлатро бе таърих, фарҳанг ва Артиши миллӣ тасаввур намудан ғайриимкон аст. Аз лаҳзае, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон худро ҳамчун давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона дар арсаи байналмилалӣ эълон намуд, аввалин коре, ки ба анҷом расонид, ин таъсиси Артиши миллӣ буд.

"Артиши миллӣ дар даврони соҳибистиқлолӣ марҳила ба марҳила қавитар гардида, бо дастгириҳои Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо техникаву

таҷҳизоти замони муосир таъмин шуд. Имрӯз тамоми шароити арзанда дар ин самт муҳайё буда, ҷавонони аз ҷиҳати ҷисмонӣ обутубофта, зираку ҷолок, ватандӯсту меҳанпараст, худшинос ҳудодоҳ сарбаландона адои хизмат менамоянд", - гуфт номбурда.

Ба зикри Саодат Ҳусайнӣ, агар имрӯз яке аз ҳадафҳои асосии давлату Ҳукумати мамлакат татбиқи босамари сиёсати давлатии ҷавонон ба ҳисоб равад, пас яке аз самтҳои афзалиятноки Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон- ин самти ватанпарастӣ ва хувияти миллии насли наврасу ҷавон ба шумор меравад. Аз ин рӯ Кумита ҳамасола ҳамкори судманд ва нақшаи чорабиниҳои муштаракро бо сохторҳои қудратии низомии мамлакат таҳия намуда, дар доираи "Барномаи тарбияи ватандӯстӣ ва таҳкими хувияти миллии ҷавонони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2022" ҳамроҳии гуногун баргузор менамояд.

Дар доираи баргузори ин гуна барномаҳо 18 феврал бо ташаббуси Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиш Фестивали ҷумҳуриявии "Таронаи

сарбоз" баргузор гардид, ки дар он афсарону сарбозони қисмҳои низомии ҳудуди пойтахт иштирок намуданд. Фестивали мазкур ҳамасола дар ҷумҳурий доир шуда, мақсад аз он, пеш аз ҳама, ҳавасманд намудани сарбозону афсарон ва ҷалби наврасону ҷавонон ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳа мебошад. Зеро ояндаи давлату миллат дар дасти насли ҷавон буда, хизмат ба Ватан шарафи ҷавонмардист.

Имрӯз ҷиҳати ҷалби ҷавонон ба хизмати ҳарбӣ аз ҷониби Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳои зарурӣ андешида шуда, пайваста қорҳои фаҳмондадиҳӣ ва барномаҳои варзишӣ доир карда мешаванд. Инчунин барои ихтиёран ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷалб шудани ҷавонон Кумитаи иқдом гирифтааст, ки дар қисмҳои ҳарбӣ рӯзи дарҳои кушод ва саёҳати хонандагони синфҳои болоиро роҳандозӣ намояд. Зеро ин сабаб мегардад, ки насли ҷавони мамлакат барои дар оянда ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳа ҳамроҳ шудан пурра омода шавад.

"ИХВОН-УЛ-УСЛИМИН"

Ҳаракати экстремистии "Ихвон - ул - муслимин" бо истифода аз шиорҳои баробарӣ, бародарӣ, озодӣ, муъмин бародари муъмин ва амсоли ин мардумонро ба сафҳои худ ҷалб менамоянд ва таъмини молиявӣ иқтисодии онҳо, асосан, аз ҳисоби аъзоҳаққӣ ва даромади молики аъзоён аст. Ҳамчунин, корхона ва ширкатҳои сайёҳиву меҳмонхонаҳо таъсис дода, аз ин ҳисоб сафҳои худро тавсеа медиҳад. Ба фарқ аз дигар ташаккулаҳои сиёсии исломӣ, махсусан, ба фарқ аз "Ҳизб - ут - таҳрир", "Ихвон-ул-муслимин" шабакаи бисёр бузург ва сернуфуз аст, вале идораи марказӣ надорад.

Дар ибтидо яке аз марказҳои ҷалбнамоӣ ба сафҳои ин гурӯҳ донишгоҳи "Ал азҳар" - и Миср ба ҳисоб мерафт. Зимни ҷалбнамоии донишҷӯён ба онҳо, ки бештар ақидаи исломӣ доранд ва то андозае динмехваранд, бартарӣ дода мешуд. Ҳамчунин, бо роҳи паҳн кардани китобҳои пешвоёни рӯҳонии "Ихвон - ул - муслимин" ва, ҳамчунин, осори мутақаллимон ва орифони гузаштаи исломӣ дар байни донишҷӯёне, ки бештар машғули омӯзиши илмҳои дунявианд ба роҳ монда мешуд. Ин ҳаракат ҳанӯз аз солҳои 30 - юми қарни гузашта ба ташкил кардани шабакаҳои худ дар саросари ҷаҳон машғул аст. Муҳаққиқон бар онанд, ки айни ҳол ин шабака дар зиёда аз 60 кишвари ҷаҳон амал мекунад ва бо номҳои гуногун ҳизбу ҳаракатҳои хешро дар кишварҳои ҷаҳон роҳандозӣ намудааст. Ҳизбу ҳаракатҳои ин шабака иборатанд аз: шохҳои лубноӣ (соли 1936), шохҳои суриягӣ (соли 1936), Фронти амали исломӣ дар Урдун (соли 1946), Ҳаммос дар Ғаза ва соҳили ғарбии Фаластин, Ҳизби озодӣ ва адолат дар Миср, Ҷомеаи ислоҳ ва ҳизби сиёсии он - Ал-минбар дар Баҳрайн, Ҷомеаи исломияи Мавритания, Фидоӣи Эрон, ки аз солҳои 1940 то давраи Инқилоби исломӣ фаъол буданд. Ҳизби исломӣ дар Ироқ, ки аз соли 1960 амал мекунад, баъди ба сари қудрат омадани Саддом Хусайн аз нав барқарор шуд ва роҳбари он ноиб Президент Тариқ - ал - Ҳошимӣ буд. Дар Фаластин ва минтақаи Ғаза ихвониҳо дар ҳаракати Ҳаммос ҷамъ омада буданд.

Ихвониҳо дар дигар кишварҳо дар шакли ҳизбҳои парламентӣ низ вориданд, аз он ҷумла дар Кувайт ҳизби Ҳадас, дар Яман ташкилоти Яман барои ислоҳот, дар Марокаш ҳизби Адолат ва тараққиёт, дар Алҷазир Ҳаракати ҷомеа барои сулҳ ва ғайра.

Дар ИМА барои фаъолияти тарғиботӣ ва амалии худ ин ташкилот шабакаҳои чун Бунёди исломии Амрикои Шимоли (соли 1971), Ҷомеаи исломии Амрикои Шимоли (соли 1981), Шӯрои мусулмонони Амрико (соли 1990), Ҷомеаи исломии Амрико (соли 1992) ва Институти байналмилалӣ андешаи исломӣ (соли 1980) таъсис додааст.

Соли 1999 дар Лондон ихвониҳо маркази иттилооти умумӣ-ҷаҳонӣ таъсис доданд. Апелли соли 2014 Дэвид Кемерон сарвазир вақти Британия фармон дод, ки фаъолияти ин ташаккуларо дар Британия

НАЗАРЕ БА ТАЪРИХ ВА ҲАДАФҲОИ ПАСИПАРДАГИИ ИН ҲАРАКАТИ ЭКСТРЕМИСТӢ

таҳқиқ кунанд. Барои пешгирӣ кардани таҳқиқот ихвониҳо ба Австрия кӯчиданд. Дигар ҳизбу ҳаракатҳо, ки дар заминаи ин ташкилот ба миён омадаанд, Ҷомеаи исломия ва ат-тақфирвал - ҳичра ба ҳисоб меравад.

"Ихвон-ул-муслимин" мисли ҳамаи ҳаракатҳои сиёсии динӣ вучуди давлатҳои миллиро наметаворад ва дар пайи бунёди давлатҳои фаромиллӣ ва динмехвар ҳадафҳои худро ба роҳ мондааст. Агарчи, зоҳиран даъвои бо роҳи осоишта исломӣ кардани ҷомеаро доиман таъкид месозад, вале усулан онҳо ҷиҳодро яке аз ҳадафҳои асосии хеш медонанд. Ихвониҳо

наметавонад комил бошад. Ҳамин аст, ки онҳо танҳо исломро роҳи ҳал медонанд, ҷиҳодро роҳи худ меҳисобанд ва шаҳодатро дар ин роҳ орзуи хеш меҳисобанд.

Ин ҳаракат ҳанӯз аз солҳои 60 - уми қарни гузашта тавассути ворид намудани адабиёти сиёсии динӣ дар собиқ Шӯравӣ, махсусан, ба кишварҳои Осиёи Миёна ҷойи по пайдо намудааст. "Дар ибтидои солҳои 60 - ум аллакай, асарҳои ислоҳотхоҳони ихвонӣ аз қабилҳои Саид Ҷамолӣддини Афғонӣ, Муҳаммад Абдул, Саидкутб, Муҳаммадқутб, Муҳаммадғазали ва дигарон, ки аз саромадон ва асос-

даъво мекунад, ки маҳз хилофат ва қонунҳои исломӣ метавонанд принципҳои адолати иҷтимоиро таъмин кунанд, коррупсияро қашшоқиро аз байн баранд ва, ҳамчунин, озоди сиёсиро фароҳам оваранд. Аммо воқеият куллан баръакси ин гуфтаҳо аст. Зеро дар низомии динмехвар ҳеч гоҳ баробарӣ дар нисбати бовармандони мазҳабҳои гуногун фароҳам оварда намешавад. Ҳатман ҳар дини сиёсӣшуда даъвои асл ва ҳақиқат буданро ба миён мегузорад ва дигар бовару эътиқодро маҳдуд месозад. Ин навъ амалкардро дар ҳамаи низомҳои сиёсии динӣ бармало метавон мушоҳида намуд, ки таъбири мазҳабҳои дигар борҳо сурат гирифтааст. Ҳарчанд ихвониён кӯшиш мекунанд байни мазҳабҳои исломӣ як навъ ҳамбастагиро ба вуҷуд биёранд, аммо дар маҷмӯъ, динҳо ва боварҳои дигарро таъсир мекунанд ва ҳуқуқҳои бовармандони онҳоро поймол месозанд. Соли 1997 Мустафо Машхур роҳбари олии "Ихвон-ул-муслимин" пешниҳод кард, ки масеҳиёну яҳудиён ва намоёндогони дигар динҳои ғайриисломӣ бояд қиззия супоранд.

Ихвониён баробарҳуқуқии зану мардро таъмин карда наметавонанд. Барои онҳо ба мисли тамоми равияҳои дигари исломӣ сиёсӣ, ки маншаъ аз дастуроти шариятӣ мегиранд, занон ҳамчун узви баробарҳуқуқӣ ҷомеа эътироф намешаванд. "Ихвон-ул-муслимин" дар давраи нав аз аввалин ҳаракатҳои исломист, ки дар кишварҳои Ховари Миёна исломро ҳамчун сиёсат муаррифӣ мекунад. Аз назари онҳо ислом бидуни сиёсат ва ҷиҳод

гузори ақидаи фаъол гардидани дин дар саҳнаи сиёсии ҷомеаи мусулмон буданд, ворида ҷумҳуриҳои Осиёи Миёна гардиданд". (Пушти пардаи ҲНИТ. Давлати Усмон, ҳафтаномаи "Самак", №26 (138) аз 25.06.2014).

Ҳамин тавр, пойгоҳи ячейкаҳои ихвонӣ дар Тоҷикистону Ўзбекистон фаъол карда шуд ва, инчунин, ин шабака дар ҷумҳуриҳои мусалмонии Россия таъсис ёфт. Агарчи, аввалан онҳо пинҳонӣ амал мекарданд, пас аз барҳам хӯрдани Шӯравӣ, ҳадди ақал дар охири марҳилаҳои он, заминаи ташкили ҳизбҳои гуногуни барчаспи исломидошта дар кишварҳои Тоҷикистону Ўзбекистон ва кишварҳои мусалмонии Федератсияи Россия гардиданд, ки ҳамчун намунаи он таъсиси Ҳизби наҳзати Иттиҳоди Шӯравӣ, ТТЭ ҲНИ, ҲИУ - ро метавон ҳисоб кард.

Ҳаракатҳои мазкур баъдан ба марҳилаи ҷиҳодӣ гузашта, сабаби ҷангҳои шаҳрвандӣ дар ин манотиқ гардиданд. Ҳарчанд дар ҳудуди иддае аз кишварҳои собиқ Шӯравӣ, махсусан, Россияву кишварҳои Осиёи Миёна аз соли 2006 ин ҳаракат ба ҳайси ташкилоти экстремистии террористӣ эътироф шуда бошад ҳам, вале пайравони худро дар шакли дигар ва ному сохтори дигар нигоҳ доштааст, ки ҳамон ҳадафҳои худро думболагирӣ менамоянд.

Азимҷон РАҲМОНЗОДА,
муовини директори
Институти омӯзиши
масъалаҳои давлатҳои
Осиё ва Авропу Академияи
илмҳои Ҷумҳурии
Тоҷикистон

• Шеъри рӯз

Фарзона

БЕМОР НАШАВ, МОДАР...

Бемор нашав, модар, бемор нашав, модар,
Нагзор, маро нагзор, бемор нашав, модар.
Бардор сар аз боли, аз қулла шуъо барчин,
Хуршеди фӯрӯзонфар, бемор нашав, модар.
Бар шодии қоқуҳо, бар ҳурмати ҳулбӯҳо,
Бар хотири нилуфар, бемор нашав, модар.
Аз синаи чоки ман бемор шавӣ, афтад
Ёқут ба хокистар, бемор нашав, модар.
Бо қавм кунам пархош, бо хеш кунам пайкор,
Мебош маро довар, бемор нашав, модар.
Эй субҳи тулӯби дил дар зулмати обу гил,
Баҷшо ба ҷаҳон ҷавҳар, бемор нашав, модар.
Эй нусрати раббонӣ, эй қуллаи инсонӣ
В-аз ин ҳама болотар, бемор нашав, модар.
Эй Марями беисӣ, моем ҳама осӣ,
Поло ҳамаро аз сар, бемор нашав, модар.
Бар ҷомеаи бемор, бар миллати бетемор
Фатвои наҷот овар, бемор нашав, модар.

ЯК ҲИКМАТ

ХАР ВА ВАЗИР

Марде хари сиёҳи болобаланде дошту онро дар байни мардум зиёд таъриф мекард:

- Ин хари сиёҳи болобаланди ман аз вазири подшоҳ боақлтар аст! Хотираш ҳам қавист. Гузашташро фаромӯш намекунад...

Бархе одамон ба ин суханони он мард бо табассум посух медоданд. Баъзе аз шундани ин ҳарфҳо дар худ тарс эҳсос кардаву мегурехтанд, ки мабодо касе ба подшоҳ ё вазираш ин гапро расонаду онҳо фаҳманд, ки ин суханро дар пеши ӯ гуфтаанд.

Воқеан, як рӯз ин суханон ба вазир расиданд. Ӯ ба подшоҳ шикоят бурд:

- Чаноби олий, обрӯи ман, ки обрӯи шумост, зеро хатар рафта. Як марди девона дар мулк пайдо шудаду хари сиёҳи бузбалаи худро дар байни мардум аз ман боақлтар васф мекунад. Ҳатто мегуфтааст, ки хотираи хараши аз ҳофизаи ман хубтар аст. Ин магар таҳқир нест?

Подшоҳ вазири дӯстдоштаи худро, ки ҳама корҳои мамлакатро ба ӯ бовар мекард, ором намуд:

- Осиёи миёна, он ҳаромиро ман худам ҷазо медиҳам!
Дастур дод, ки рафта он мардро биёранд. Сипоҳиёни подшоҳ мардро аз байни мардум кашонкашон ба назди подшоҳ мебарданду одамон байни худ гӯшаки мекарданд:

- Нагуфта будам, ки забони дарозии беақл оқибат сарашро меҳурад?

Мардро назди подшоҳ овардаву пеши пояш партофтанд. Дар ҳоку хун оғӯшта буд. Подшоҳ дастур дод, ки ӯро ба по рост кунанд.

- Ҳой мардаки беақл, оё ту гуфтай, ки хари сиёҳи бузбалаат аз вазири дӯстдоштаи ман боақлтар аст ва хотираш ҳам аз ӯ қавитар?

- Бале, чаноби олий!

Подшоҳ аз ин худқирори мард аз як сӯ хурсанд ва аз ҷониби дигар гаранг шуд. Чун одатан пеши ӯ ҳама чиро дурӯғ мегӯянд, подшоҳ медонист, ки он чӣ мегӯянд, дурӯғ аст, аммо аз шундани дурӯғи мардум ҳаловат мебард. Хоса подшоҳ вақте кайф мекард, ки одамони машхури замон пешаш гапи рост намегӯянд. Вале ин мард ҳоло ростгӯӣ карданӣ:

- Кани бигӯ, чӣ далел дорӣ?

- Подшоҳи муҳтарам, хари ману вазири шумо ҳарду яқранганд- сиёҳ.

Подшоҳ балеанд ханда зад ва ба ёд овард, ки дар ҳақиқат, вақте вазириро ба пеши ӯ барои ошноӣ оварданд, аз сиёҳчурдагии ӯ хушаш наомада буд.

- Вале хари сиёҳу бузбалаи ман боақлтар аз вазири шумост. Бар замми ин, хари ман гузаштаи худро фаромӯш намекунад.

- Исбот кун! - амр дод подшоҳ.

- Масалан, як рӯз ба хар савор шудаду ба шаҳр мерафтам. Аз пешамон чуқури баромад, ҳарчанд харро баргардонданӣ шудам, аз болои чуқурӣ гузашт. Афтидем, либосҳоям пури лой, дасту пойам зарб хӯрд. Сари қаҳр як шаттаи дигар ҳам харро задаму ба шаҳр рафтем. Вақти бозгашт аз пешамон ҳамаи чуқурӣ баромад. Харро санҷиданӣ шудам, ки то кучо ақл дораду дар хотираш ҳодисаро гирифта. Ҳарчанд мезадамаш, то аз болои он чуқурӣ гузарад, гузаштан намехост. Дидед, ки хари ман боақлу хотираш қавист?

- Аммо чаро аз вазири ман боақлтараш меҳисоби?

- Чаноби олий, ин вазирашонро, ки тамоми корҳои муҳими давлатро ба ӯ бовар кардаед, ман хуб мешиносам. Гузашташро хуб дар хотир дорам. Камбағале беш набуд. Аммо боре пурсидед, ки давлату сарвати ҳозирааш аз кучост? Чанд бор амр кардед, ки аз хазина бе иҷозати Шумо пул нагираду надуздад? Аммо боз ҳам дуздид? Чанд бор гуфтед, ки ба мансабҳои одамони сазоворро пешниҳод кунанд? Вале боз ҳам аз хазина мебудад ва аз одамон пул гирифта, ба мансабҳои одамони нолиқро пешниҳод мекунад? Бубинед, хари ман як бор ба чуқурӣ афтод, акнун кушиаш ҳам, ба он чуқурӣ рафтан намехоҳад. Аммо вазири дӯстдоштаи Шумо на ақл дорад, ки хостаи Шуморо иҷро кунад, то мамлакат пеш равад, на амри Шумо ба ёдаш менамояд. Пас, оё рост намегӯям, ки хари ман аз вазири Шумо боақлтар аст хотираш низ қавитар?

Подшоҳ балеанд ханда зад ва ба танҳо мардро бахшид, балки ӯро ба мансаби калидие ҳам таъин намуд...

Таҳия
Ҷаҳонгир РУСТАМШО

Зафар МИРЗОЁН,
мушовири ректори Донишгоҳи
давлатии Кӯлоб ба номи
Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ,
профессори фахрии ДДК

ПЕШГУФТОР

Андешамандони замонаҳо дар ин ҷаҳони пур аз рамзу роз талаш варзидаанд, ки ҳадафи офариниши Одаму Олам ва рисолати инсонро аз рӯзи ба рӯи Замини ноошно по ниҳоданаш пайдо кунанд. Файласуфони доно, сухангустарони тавоно, диноварони ҷӯё хар кадоме андешаи дигаронро гаҳе росту дуруст ва гаҳе норосту нодуруст пиндошта, гумони худро ҳақиқати бечунучаро ва ё наздик ба он пиндоштаанд. Дар он рӯзгироне, ки араб ба сарзамини донишсолорони Эрон Хуросон пой ниҳода боварҳои исломро чун ҳақиқати ниҳой қабулдонданд, гузаштагонӣ мо пас аз пофшироҳии зиёд дини навро пазируфтанд, аммо пас аз чирамандии тозиён низ андешаҳои давраи пешазисломро раҳо накарда, дар боварҳои онҳо кор гирифтаанд. Ба оғаҳони таърихи ҳамаҷаҳони араб равшан аст, ки тозиён пас аз чирамандӣ ба марзу буми эронитаборон ба худ бартари наҷодӣ бахшида касонеро ки араб набулданд "маволий", мамлук ва кишварҳои ишғолкардашонро "мамолик"-и худ мединстанд. Дар ҳамаи замони тоҷикон эронитаборони озодманиш бар ин нотавонбинӣ воқунишӯро аз худ нишон медоданд, ки онро арабҳо "ҳаракати шуъбия" унвон карда буданд ва ин ҷунбиши инкорсози бартариҳои наҷодӣ, табақотӣ ва ҳатто динӣ, ки хостгори баробарии мутлақ буд, барои дастгоҳи халифаҳои Рошидини ба салтанати Бани Умийя ва Банни Аббос табдил гашта, хуш намоад. Дар бораи ҷунбиши шуъбия донишманди пурқори тоҷик устод Комил Бекзода асари пурарзишери ба интишор расондаанд, ки бояд гуфт подоши беҳамтое барои ҷунбагонии таърихи истодгариҳои тоҷикон эронитаборон дар рӯёри тозиён бартарипараст мебошад. (Комил Бекзода, "Шуъбия: диссидентҳои средневекового ислама", Душанбе 2017)

Тасаввуфи эронитаборон низ ҳамчун биниши дигарандешон устувор бар пояи воқунишӯи дар боло ба ёд овардаамон, аз сӯфиғари рӯ ба дунёбозор ва гӯшанишини ниҳодаи солиқонаш тафовут дорад, зеро ин ҷанбаи фалсафӣ - ирфонӣ дошта, баробар бо озодманиши будааст.

Бад - он сон ки андешаҳо ва роҳи Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ бо ҳамзамонаш Ҳоҷӣ Бектош, бунёдгузори тариқати "Бектошӣ" муҳолиф буданд. Солиқони тариқати "Бектошӣ" иборат аз дарвешони ҷанговар, гӯшанишинӣ (ба истилоҳи арабӣ узлатнишинӣ) ихтиёр доштанд ва таъйид мекарданд, ки Мавлоно ва ҳаммаслақонаш бо нағмапардозӣ ва рақс шугли вақтхушӣ доранд, на худҷӯӣ. Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ ин фикри онҳоро рад карда, таъйид менамуд, ки шинохти Худо аз роҳи пайванди рӯҳӣ бо ӯ ва расидан ба Ваҳдати вучуд ба даст меояд ва барои ин ба нестӣ расонидани пайкари инсон шарт нест. ӯ дар "Маснави Маънавий" ҳатто сӯфиёнро "луқмаҷу" хонда, риёкориҳояшонро ба гурба ташбеҳ додааст, ки гурбаҳо бо панҷаҳояшон рӯй мемоланд, вале на барои пок кардани рӯй, балки аз барои шикори мӯш рабудани бӯйи худ ва пинҳон доштани он аз сайд:

**Сӯфиёни таблхори луқмаҷу,
Сангдилону ҳамчу гурба рӯйшӯ.**

**("Маснави Маънавий", Техрон,
Нашир Замон, с. 2001, саҳ. 129,
Дафтари аввал, байтҳои 405)**

Мавлоно ба сони сӯфиёни хонақоҳӣ ҳаргиз гӯшанишини ихтиёр накарда буд. Дар байни омма мезист ва чун як инсонӣ воқеъӣ дар синни 17 солагӣ ба духтаре бо номи Гаваҳар ошиқ шуда, оила барпо мекунад ва соҳиби якҷанд фарзанд мешавад. Аммо

ҳамзамон лаҳзае худро аз ҷаҳони рӯҳонӣ канор нагирифтааст. Орифи хирадманд таъкидҳо дорад, ки ин ҷаҳонро гарон дониста, лаҳзаҳои ширини онро мебояд ганимат шуморид:

**Ҳин, биё, зӣ ҷони ҷону сад ҷаҳон,
Хуш ганимат дор нақди ин замон.
("Маснави Маънавий", Техрон
Замон, с. 2001, саҳ. 627, Дафтари
шашум, байтҳои 2725)**

Пайдост, ки на Мавлоно ва на шогирдонӣ ӯ ҳаргиз худро "суфӣ" нахондаанд, балки онҳо хешро "ошиқон" меномиданд. Дар пиромуни мавзӯи "ишқи Мавлоно" таълифоти ҷолиби пажӯҳишгарон рӯйи даст мебошад ва чуноне пайдост дар нигари ӯ ишқ ҳаракатдиҳандаи ҳамаи мавҷудоти ҳастӣ мебошад:

**Умр, ки бе ишқрафт, ҳеч ҳисобаш мағир,
Оби ҳаёт аст ишқ, дар дилу ҷонаш пазир.
("Маснави Маънавий", саҳ. 120,
Дафтари дуум, байтҳои 25)**

ӯ ишқро ба нури Офтоб ҳамсон дониста, ин подоши Худро мояи пешбурди зиндагии инсонҳо шуморидааст.

Ин биниши орифи бузург дар андешаҳои нуктасанҷони бузурги рус ба таври фаровон ҷой дорад. Аз ҷумла Максим Горкий, адиби намоёни оғози садсолаи ХХ гуфтааст: "Миром правит любовь", яъне ҷаҳонро ишқ идора мекунад.

Дар ин ҷо боясти ба ёд овард, ки вожаи "ишқ" дар китоби осмонии Қуръон ба чашм намехӯрад ва донишмандони решаиноси забонҳои соми - арабӣ, яҳудӣ (иврит) ва форсӣ - тоҷикӣ каллимаи "ишқ" - ро авастой шуморидаанд. (Баргирифта аз вожаи иш) Аммо агар дар Қуръон суҳан аз ишқ нарафта бошад ҳам, баёнгари ин лафз чашмгир аст; дӯст доштани Худо, талаш ба сӯйаш ва кореро анҷом пазируфтанд, ки ӯ хушнуду розӣ бошад.

Устод Саид Нафисӣ, пажӯҳишгари овозаманд, донишманди фарҳефтаи фалсафа, таърих ва забони адабиёти форс - тоҷик дар ҷустурҳои мӯбинонаи хеш ба таъкид ишораҳо дорад, ки аҳли тасаввуф "ҳамеша дар парда суҳан гуфтаанд ва чора ҷуз он надоштаанд, ки бештар ба киноёту истиороти ва ҳатто истилоҳоти мармуз ва он чи худ Шатҳиёт, ё Шатаҳот гуфтаанд, яъне таъбироти зоҳиран парешону ошуфта, аммо пурмағзу дақиқ, матлаби бисёр рақиқи худро баён кунанд".

**(Устод Саид Нафисӣ, Сарсухан
"Тасаввуфи Эрон аз назари фалсафӣ,
дар китоби Девони баргузидаи
Неъматуллоҳи Валӣ, Техрон, Ҳақиқат
1383 (2004), с. 59)**

Яке аз сабабҳои асосии пайдоиш ва ривоҷи тасаввуф дар сарзамини озодзодагон ин аст, ки мардумони ориёитабор дар пешрафтҳои фарҳангии моддӣ ва маънавий ба мақомҳои баландтарин расида буданд. Дар ҳунарҳои зебо чун мусиқӣ, таронасароӣ, наққошӣ, пайкартарошӣ, бофандагӣ, аз оҳану филиз афзорсозӣ ва дигар санъатҳои нисбат ба ҳама мардумони Осиё бартариҳои зиёд доштанд ва аз маҳдудиятҳои ба сари мардумони зебоипарастӣ тоҷиқо форс ба бор овардаи диноварони тозӣ, безорӣ меҷустанд. Барои ин дар пайи роҳи тариқате буданд, ки озодандеширо дубора зинда созанд ва маҳз тасаввуф ягона роҳе буд барои баён андешаҳои озод. Ҳамин буд, ки ҳамдигарро "аҳли дил", "аҳли назар", "аҳли роз", "аҳли маънӣ" хонда, андешаҳои нозуқи худро пардапӯшона дар зерӣ рамзу киёнаҳое баён мекарданд, ки ба қавли устод Саид Нафисӣ "...бо истилоҳи илмӣ метавон онҳоро Символ номид. Ба ҳамаи ҷиҳат ашъори тасаввуфии Эрон комилан ба равиши Символлизм аст."

("Тасаввуфи Эрон аз назари фалсафӣ", с. 64)

Устод Саид Нафисӣ ва иддае аз тасаввуфшиносони шинохта, ба таҳқиқ оварда-

анд, ки "... андешаи тасаввуф ҳамон дастурҳоест, ки бояд ба Аҳурамаздо пайваст ва аз Аҳриман дур шуд".

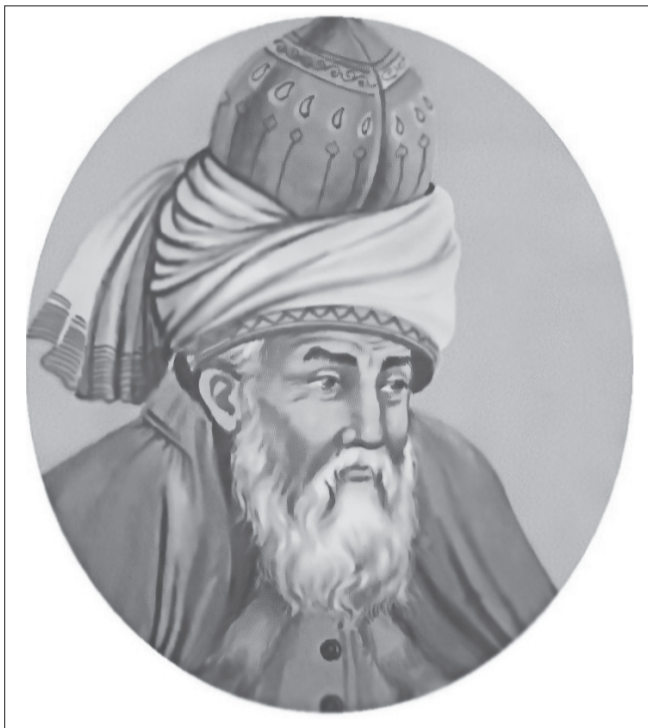
("Тасаввуфи Эрон аз назари фалсафӣ", с. 68")

Дар омӯзаҳои Зартушт пайваста таъкид мегардад, ки одамро мебояд пеш аз ҳама аз "Деви дурӯғ" ва "Деви нафс" эҳтиёт кард, зеро онҳо офаридагони Аҳриман буда, касонеро гирифтори андешаи палид ва кунӣши палид мекунад. Мавлоно дили ҳанӯз ба покӣ нарасидаро "хонаи дев" ва инсонӣ аз тарбия бозмондаро Оҳарман гуморидааст:

**Хонаи дев аст дилҳои ҳама,
Кам пазир аз девмардум дамдама.
("Маснави Маънавий", саҳ. 126,
Дафтари дуум, байтҳои 250)**

Ва:
**Гар нахоҳӣ мо ҳама Оҳарманем,
З - он зи Оҳарман расидастем мо.
("Маснави Маънавий", саҳ. 121,
Дафтари дуум, байтҳои 45)**

Дар устураҳои мардумони мо омадааст, ки инсон барои он ба ҷаҳон меояд, то дастҳои Худо бошад ва Худо рӯҳи ҷаҳон аст. Дар таълимоти тасаввуфӣ омадааст, ки Худо

ҳама ҷо ҳаст, гарчи Қуръон мефармояд "Ҳар кучо бошад, Худо бо шумост. (Инамо кунтум фаҳу маъкум).

Олимони ирфон роҳи растагори роҳи Тафаккур шуморидаанд, на ибодат (таъабуд); ба пиндори онҳо як соати тафаккур бештар аз ҳазор соли ибодат аст.

Бад - ин тартиб чун мардумони зебоипарастӣ мо наметавонистанд фарҳанги кӯҳани худро ба ҷои фаромӯшӣ афкананд, новобаста аз маҳрумӣ ба бор овардаи фаҳеҳони ислом, дар қорбурди ҳунарҳои рақсу мусиқӣ, аҳли тасаввуф на танҳо онҳоро мувоҳ донистаанд, балки самов, оҳангнавози рақсро як навъ ибодат ва сафокори ботин, поксоии нафс шуморидаанд. Онҳо яке аз василаҳои қорӣ баёнӣ дигарандеширо шеър донистаанд. Ва шеърӣ форсӣ - тоҷикӣ дар шеваи гуфтори аҳли тасаввуф нақши чашмгире доштааст.

Чун дар ин кундуков мо ба андешаҳои Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ рӯ овардаем, метавонем ба натиҷае бирасем, ки бештари ғазалиёти ин ситораи дурахшони андеша бо як оҳангу ритми рақсӣ офарида шудаанд. Ба вижа он ғазалҳое, ки дар вазнҳои зарбии "Мусамман" ва "Мусаддас" суруда шудаанд, ҳатто каси аз эҳсоси тасаввуфӣ дар дурӣ қарор доштаро ба пойкӯбӣ ва сарчунбонӣ меҳонанд. Чунончи:

**Ҳочатуруш маро бигӯ
сирка ба чанд медиҳӣ,**

**Ҳаст шакарлабе агар
сирка ба қанд медиҳӣ.**

**Гар ту намехарӣ, махар,
ман ба ҳавас ҳамехарам,**

**Ошиқу беҳудам,
маро ҳарза чӣ панд медиҳӣ.**

(Девони Кабир, ҷ. 2, саҳ 218)

Ё:
Ҳам назарӣ, ҳам хабарӣ,

**ҳам ту қиронро қамарӣ,
Ҳам шакар андар, шакар андар,
шакар андар, шакарӣ.
(Девони Кабир, ҷ. 2, саҳ. 195)**

Мавлоно дар тафовут бо шайхону фаҳеҳону сӯфиёни ҷоҳил мусиқиро дӯст ме дошт. Дар маҷлиси солиқон шунидани оҳанги наю рӯбоб ва сароидани офаридаҳои тозааш шеваи маҷлисоро буд. ӯ бар он бовар буд, ки мусиқии заминӣ инъикоси оҳанги малакутӣ буда, таппиши нахустини офариниши оламро бозгӯ мекунад. Дар ғазалҳои ӯ ба намудҳои соҳҳои мусиқӣ ишораҳои зиёд дида мешаванд ва ба шоҳасари мусиқии бостонии тоҷикон "Дувоздаҳмақом" ғазали вижаеро бахшида, ҳар навои онро як - як ба ном овардааст. Он ғазал бо чунин мисраъҳо ба поён мерасад:

**Гар ёри росткорӣ,
в - ар қавли "Рост" дорӣ,**

**Дар "Рост" қавл баргӯ,
то дар "Ҳичоз" оӣ,**

**Дар пардаи "Хусайнӣ"
"Ушшоқ" - ро даровар,**

**В - аз "Бӯсалик" - у "Моя"
бинмой дилкушоӣ.**

**Аз ту "Дугоҳ" хоҳанд,
ту "Чоргоҳ" баргӯ,**

**Ту шамъи ин сароӣ,
зӣ хуш, ки месароӣ.**

(Девони Кабир, ҷ. 2, саҳ. 423)

МУБОРИЗАИ ИНСОНИ КОМИЛ БО НАФС

Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ дар 26 ҳазор байт, ё шаш дафтари Маснави Маънавий, Девони Кабир (девори ғазалиёти худ, унвони Девони Шамси Табрэзӣ) гӯё ба тамоми паҳлӯҳои ахлоқи инсонӣ ва муносибат бо Худово офаридаҳои ӯ нигоҳи вижаи худро афкандааст, вале чуноне ба нигар мерасад, мавзӯи чирамандии инсонҳо бар нафс ва муборизаи инсон ба ин аждаҳои фурубарандаи ахлоқ таваҷҷуҳи вижаи худро равона кардааст. Мавлоно бар пояи ояҳои Қуръон ва гуфтаҳои паямбарон, барои нишон додани паёмдаҳии чирамандии Аҳримани нафс ба кирдори одам, бо як бадеияти баланд ва забони гӯёву расо достонҳои марғуберо сурудааст.

Сайри солиқи тасаввуф барои расидан ба ваҳдат гузар аз манзилҳои марҳилаҳои душвореро меҳаҳад ва барои расидан ба водии Маърифат инсон бояд худро мувоҳ созад. Мурод аз "маърифат" аҳли тасаввуф шинохтани ҷоҳилии худро фаҳмидаанд. Инсонӣ комилро мебояд дили пок дошт, то дар он ҷо ишқро ҷой диҳад. Ва ҷойгоҳи ишқи Худо дар Фуъод қарор дорад, босафотарин бурҷи дил, ки ҳатто хуни дил он қоро рангин намекунад. Барои поксоии дил инсонро боясти бо худ размида, як идда манишу кирдори ношоистаро нобуд созад. Дар миёни онҳо дар баробари худпарастӣ, ҳирс, озу ниёз, гурур, дурӯғ, ҳасодат, аҳримани нафс ҷой дорад, ки пирӯзӣ бар он ниҳоят душвор аст. Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ бар он аст, ки инсон дар шинохти ҳастӣ бояд худро бишиносад ва чун ботини хешро пурра шинохт, дарҳоҳад ёфт, ки ҳастӣ ва Худои ҳастӣ дар худӣ ўст. Он ганҷу ганҷинаҳое, ки дар кундукови онҳост, "ман"-и ўст, нафси ўст. Орифи бузург барои он ки мардумон ин пардаи асрорро бикушоанд, масалҳо ва достонҳои бешумореро чи аз Қуръон, чи аз ҳадисҳо ва чи аз қиссаҳои паёмбарон ва офаридаҳои шоирони бузург овардааст.

Воқеан, дар ин ҷо нигари шахсии хешро меҳаҳам баён созам, ки гуфтаи рӯйи забони мардумон ривоҷ ёфтаи суҳансанҷе (Ҷомӣ), ба гунаи "Маснави Маънавий Мавлавӣ, Ҳаст Қуръон дар забони паҳлавӣ", ба он пиндори маъмулӣ, ки гӯё Маснави тарҷумаи Қуръон ба забони паҳлавӣ, ё форсӣ - тоҷикӣ - дарӣ мебошад, норост ба чашм меҳӯрад. Ба пиндори мо Маснави шарҳи як идда оёти Қуръон бо овардани рамзу кинояҳо, саргузашту достонҳо мебошад ва Мавлоно пеши худ ҳадаф нагузоштааст, ки Қуръонро тарҷума кунад.

Мавлоно аз устоди худ (ё пири худ), Шамсиддини Табрэзӣ омӯхта буд, ки агар Иблис душмани инсон ва намоди бадкирдориҳои берунӣ бошад, нафс душмани дохили ўст. Иблис, ё шайтон бо коргирӣ аз

ГУФТОРУ КИРДОРИ НЕК

макру ҳилаҳои гуногун маҳз нафсро дар дили инсонҳо ҷой мекунад, то ки аз роҳи фармудаи Худо қанор гирифта даст ба бадкорихо барад. Аз рӯи пиндори Мавлоно Иблис ва Нафс ҳар ду як чизанд - оташаф-рузони дузах. Мавлоно Чалолуддини Балхи аз ин ки сабабгори сар задани бисёре аз палидиҳои одамонро дар нафс мебинад, дар ҳама дафтарҳои Маснави ва баъзе ғазалҳои Девони Шамси Табрези ба гунаҳои гуногун бозтоб намудани онро зарур донистааст:

**Модари бутҳо бутӣ нафси шумост,
З - он ки он бут мору ин бут аждаҳост.
Оҳану санг аст нафсу бут шарор,
Он шарор аз об мегирад қарор.**

**Бут шикастан сахл бошад, нек сахл,
Сахл дидан нафсро ҷаҳл аст, ҷаҳл.
Сурати нафс ар бичӯй эй, писар!
Қиссаи дузах бихон бо ҳафт дар.**

Нафс ба сони шайтон ҷунон маккор аст, ки лаҳзае аз ҳилаҳои ӯ фориғ будан, касро ба ҷоҳи ноқомӣ меафканад. Ҳанӯз падари инсонҳо Одам бо як гоми ноҷо гузоштан гирифтори нафс гардида аз бихишт ронда шуда буд:

**Як қадам зад Одам андар завқи нафс,
Шуд фироқи садри ҷаннат тавқи нафс.**

Пас душмани аз ҳама пурхатар инсон нафс аст ва агар кас онро кишиад, гӯё дигар душмане нахоҳад монд:

**Нафс куштӣ, бозрастӣ з - эътибор,
Кас туро душман намонад дар диёр.**

**Гар гизои нафс ҷӯяд афтар аст,
В - ар ғизои рӯҳ хоҳад сарвар аст.**

**Нафси худро куш, ҷаҳонро зинда кун,
Хоҷаро куштаст, ўро зинда кун.**

Мавлоно нафсро ба шайх, ё суфие ҳамсон донистааст, ки дар дасти рост тасбеҳу мусҳаф (китоби динӣ) дорад ва дар остин ханҷару шамшер пинҳон дорад. Бо баҳонаи вузӯ туро назди ҳавз оварад, вале фурсат меҷӯяд то ба қазри ҳавз дарафканад:

**Нафсро тасбеҳу мусҳаф дар ямин,
Ханҷару шамшер андар остин.
Мусҳафу солуси ӯ бовар макун,
Хеш бо ӯ ҳамсиру ҳамсар макун.
Сӯйи ҳавзат оварад баҳри вузӯ,
В - андар андозад туро дар қазри ӯ.**

Мавлоно як идда кирдорҳои бади инсонро, ба монанди шаҳват, кибру ҳавобаландӣ, ҳирс, хашм зода ва ҳамсои нафс донистааст. Мавлоно дар бознамоёнани сиришти зишти инсонҳои ба шаҳватронӣ гароида аз фаҷеҳтарин намодҳо ва қиссаҳо кор гирифтааст, ки гаҳе гумон меравад барои нобиғае бар ин бузургӣ овардани вожаву таркиботи фоҳиш норавост. Аммо чун орифи бузургвор ин хислатҳои ба ахлоқи ҷомеа ниҳоят осебрасонро хоштааст барои хосу ом бознамоён созад, одамони ба шаҳват дода шударо дар ҳолатҳои музҳику шармандасоз бозтоб намудааст. Бар хилофи ин тарки ҳавову ҳавас, боздоштани худ аз хашму шаҳватро шеваи пайгамбарӣ донистааст:

**Сар зи ҳаво тофтан аз сарварист,
Тарки ҳаво қуввати пайгамбарист.**

**Тарки хашму шаҳвати ҷирсоварӣ,
Ҳаст мардиву раҳи пайгамбарӣ.**

Мавлоно чандин донистааст ба ҳарисии хоҷагону ҳокимон бахшидааст, ки тавсифи рафтори он ҳарисон рӯзҳои фарҷомини Маҳмуди Сабуктегинро ба ёд меорад. (Гарчи ин донистон дар Маснави сабт нагашта бошад ҳам, бо бозгӯ кардани он метавон паёмади ҳарисии ҳокимону хоҷагони мумсикро ёдовар шуд.)

Султон Маҳмуди Ғазнави ғуломи нафс Ҳама медонанд, ки шоҳи Хуросон Маҳмуди Ғазнави бо баҳонаи дингустарӣ зерӣ парчами "Чанги муқаддаси ислом", аз соли 1002 то соли 1030 15 бор ба Ҳинд лашкар кашида, садҳо ҳазорон мардумонро ба қатл расонида, шаҳру деҳотро ба хок яксон намуда буд. Маҳмуд аз юришҳои Ҳинд ба хазинааш санғҳои қиматбаҳо, дурру гавҳар ва тиллову нуқра дар 350 фил бор карда, бо 57 ҳазор ғулом ба Ғазна овард. Соли 1031 дар Хуросон дар натиҷаи хушқолии пай дар пай гуруснагии саҳт рӯй дод, ки даҳҳо ҳазорон одамон, чӣ қудакону пирсолон аз гуруснагии ҷон доданд. Ҷуноне таърихнигорон овардаанд, мардум сағу пишақоро хӯрданд. Воқеаҳои одамхӯрӣ зиёд ба чашм мехӯрд.

Маҳмуд имкон дошт, ки мардумро аз қаҳқи наҷот диҳад, аммо Султон Маҳмуди худро, баднафсу танпарвар, як дирҳаме аз он сарватҳои рабуда, барои наҷоти мардум сарф накард. Рӯзи марг, ки дигар аз гуфтор бозмонда буд, ба сӯйи хазинадор бо имову ишорат амр кард, ки дурро гавҳари хазинаашро биёранд, то буфинад. Вақте ки он сар-

Знай, смерть - это событие рождения души в другом мире. То есть для этой теленной мирской жизни она называется смертью, а для вечной жизни она называется рождением.

ватҳоро дар гирду атрофи бистари шох паҳн карданд, толар аз ранғҳои сурху сабу лоҷуварду аргувони санғҳо барқ меафрӯхт. Маҳмуд ишора мекард, ки ба паҳлуи дигар бигардонандаш то ба ҷавоҳироти дар самти муқобил ҷой дошта бингарад, вале чашмаш ба он самт нарасида, дар дасти хидматгор ҷон дод.

ШАШМ ВА "МОВУ МАН" ЗОДАИ НАФС

Мавлоно хашмро зодаи кибру гурур гуморидоаст, зеро агар инсон "Мову ман" - и худро аз байн набарад, наметавонад инсонии комил шавад. Барои тасбити ин нукта рӯ ба яке аз ғазалҳои Девони Шамси Табрези меоварем:

**Чумла хашм аз кибр хезад,
аз такаббур пок шав,
Гар нахоҳӣ кибрро, рае,
бе такаббур хок шав.
Хашм ҳаргиз барнахезад
ҷуз зи кибри мову ман,
Ҳар дуру чун нардобон
зер ору бар афлок шав.
Ҳар кучо ту хашм дидӣ,
кибрро дар хашм ҷӯ,
Гар хушӣ бо ин ду морат,
худ бирае Заҳҳок шав."**

Омӯзгори фарҳеҷтаи ахлоқи инсонӣ дар "Маснави Маънави", шаҳватро обишхӯри кибру кинатӯзӣ ва саранҷом ба одати бадгаройидани одамон бознамоёндоаст:

**Ибтидои кибру кин аз шаҳват аст,
Росихии шаҳватат аз одат аст.
Чун зи одат гашт мӯҳка хӯйи бад,
Хашмат ояд бар касе, к - ит вокашад.**

Яке аз донистонҳои фаҷеҳи Дафтари дувуми "Маснави", қиссаи "Маломат кардани мардуми шахсеро, ки модарашро кушта буд ба туҳмат" мебошад. Дар ин донистон бо дасти фарзандкуштани модар, намунаи одамони бадгавҳар мебошад, ки пеши роҳи хашми худро гирифта натавониста, модарро бо зарби мушту корд мекушад:

**Он яке аз хашм модарро бикушт,
Ҳам ба захми ханҷару ҳам захми мушт.
Он дигар гуфташ, ки аз бадгавҳарӣ,
Ёд н - овардӣ ту ҳаққи модарӣ.**

Мавлоно болотарин ҷойгоҳи инсонро ба нестӣ расонидани "Ман" и - худ мешуморад, ки баёнгари аслии нафс аст. Ӯ барои равшангар бознамоёнани ин вижагии роҳи маърифат онро "меъроҷи фалак" хонда, дину мазҳаби ошиқонро "Нестӣ" донистааст:

**Чист меъроҷи фалак? Ин нестӣ,
Ошиқонро мазҳабу дин нестӣ.**

Дарвоқеъ устод Саид Нафисӣ мулоҳизае дорад ишора бар он, ки орифони доное чун Мавлоно инсонҳоро ба мазҳабҳо фасл намекарданд: "... ҳанӯз дар Ҳиндустон, ки тасаввуф нерӯмандтар ва зиндатар аз Эрон аст, мусалмонҳо Ҳинду, ҳар ду дар тариқати тасаввуф бародару баробаранд."

Хирадманди бузург фасл гардидани мусалмононро ба "72 миллат" беҳабарӣ аз ҳамдигар арзёбӣ карда ба сурати рамз корбурди гунагунитасбеҳро аз ҷониби аҳли тасаннун ваташайӯ мавриди истехзо қарор додааст:

**Балки ҳафтоду ду миллат ҳар яке,
Беҳабар аз яқдигар в - андар шаке.
Чун ду нотикро зи ҳоли ҳамдигар,
Нест огаҳ, чун бувад девору дар?**

**Ҳаст сунниро яке тасбеҳи хос,
Ҳаст қабриро зиди он дар манос.
Суннӣ аз тасбеҳи қабрӣ беҳабар,
Қабрӣ аз тасбеҳи суннӣ беасар.**

Дар ин ҷо шоиста аст гуфтаҳои диншиносӣ барҷастаи Фаронса, Жан Гитон (1901 - 1996), бузургтарин файласуфи масеҳӣ, ки аслан аз мазҳаб католик буда, вижагии ва бартариҳои дини исломро ба таври олий тавсиф кардааст, ба ёд оварем. Жан Гитон (Jean Guiton), фармудааст: "Вақте ман ба нонвой меравам, моилам нонво нони хубе ба ман диҳад. Чӣ кор дорам ӯ чӣ тавр фикр мекунад, ҳоло ӯ масеҳист, ё мусалмон, ё бовар ба дини дигаре дорад..."

Биниши Жорж Гитон бо Чалолуддини Балхи ҳамсон аст, зеро аз масалҳо ва намодҳои офаридаи орифи ҷаҳонбин ин андеша бармеояд, ки "мешавад мусалмон буд, вале ба ақоиди дигарон низ эҳтиром гузошт."

Барои Мавлоно равшан аст, ки бадкирдориҳоро наметавон комилан аз рӯи олам решакард, аммо орифи бузург бар он аст, ки бо некандешӣ ва дурнигарӣ метавон сарчашмаи онро дар дили худ хуш кард. Барои расидан ба ин ҳадаф инсон ниёз ба хирад (ақл) дорад.

Шоистаи гуфтан аст, ки бузургони адабиёти мо ба мавзӯи хирад сатрҳои бешумор бахшидаанд ва Ҳаким Абулқосим Фирдавси "Шоҳнома" и ҷовидони худро аз ситоиши хирад ва ҷойгоҳи он дар кирдору рафтору гуфтори одамон оғоз кардааст, ки барои тақвияти навишторамон баҷост байтеробозоварем:

**Хирад раҳнамою хирад дилкушоӣ,
Хирад даст гирад ба ҳар ду сароӣ.**

Ва Мавлоно ҳамоқати шахси маҳруми ақлу хирадро, бо суханони дурушт баён намудааст:

**Ақл мегуфташ ҳамоқат бо ту аст,
Бо ҳамоқат аҳдро ояд шикаст.
Ақлро бошад вафои ақлҳо,
Ту надорӣ ақл, рае, эй харбаҳо.
Ақлро ёд ояд аз паймони х(е)ад,
Пардаи насён бидарронад хирад.
Чунки ақлат нест, нисён мири туст,
Душману ботилкуни табдири туст.**

Ҳамчунон дар қиссаи Мусо ва Фиръавн омадааст:

**Ақл зидди шаҳват аст, эй паҳлавон,
Он ки шаҳват метанад, ақлаш махон.
Ончуноне ба нигар мерасад манбаи дигарӣ
файзи маънави, ки дар хирад (ақл) сарчашма дорад, Сабр мебошад ва баъзе орифони роҳи тасаввуф онро яке аз марҳилаҳои сайри солиқ донистаанд.**

Соҳиби "Маснави Маънави" барои бозгӯ намудани ҷойгоҳи Сабр дар роҳпаймоӣ то ба манзили Умед, аз ҳикмати гӯё кор гирифтааст, ки он Сабрро калиди кушодани душворихо шуморидан мебошад:

**Гар ту кӯрӣ нест ба ғаме ҳарач,
В - арна рае, "к - ас - сабру
мифтоҳу - л - фараҷ".**

**Пардаҳои дидаро доруи сабр,
Ҳам бисӯзад, ҳам бисӯзад шарҳи сабр.** Таъкидҳои пай дар пайи, Мавлоно Чалолуддини Балхи он аст, ки инсон баста ба лаззатҳои зудгузари шаҳвонӣ мебошад, ки обишхӯри нашинохтаниҳештани хеш аст.

Ин ки инсонҳо зиндагиро ба гирифториҳоро дар айшу нӯш, кибру такаббур, бухлу хашм, супоридани тан ба машруботу маводди муҳаддир, ғуломи сарватандӯзӣ ва дигар танпарастихо мебахшанд, гувоҳи нотавон буданашон дар назди Аҳримани нафс мебошад. Хирад ҷузъи ахурии одам аст, ки ҳамсони нур (рӯшноӣ) буда, дархӯри раҳнамоии роҳи Бихишт аст. Хирад аз роҳи шинохти Худо ва некандешиву нақӯкорӣ ба сиришти инсонҳо дармеомезад.

Бад - ин тартибандешапешагон дар дарозии ҳазорсолаҳо худро дар жарфноии сукут афканда, иллатҳои ошӯфтагиҳо ва ноқомии мардумонро ҷустуҷӯ кардаанд. Мавлоно Чалолуддини Балхи аз ҳамон замонаҳои дур ба дингароии норост, ба шаҳвати бухлу ҳарисӣ, ба кибру такаббур, ба ғорати сарватҳои табиӣ ва ба дигар зодагони шуми нафси беадабангушти ишора боло бардошта, фарёд мезанад:

**Чумла Куръон шарҳи хубси нафсҳост,
Бинарандар мусҳаф, он чашмат кучост?
Зикри нафси одиён, к - олат биёфт,
Дар қитоли анбиё мӯ мешикофт.
Қарн - қарн аз шуми нафси беадаб,
Ногаҳон андар ҷаҳон мезад лаҳаб.**

Ҳикматҳои офаридаи Мавлоно Чалолуддини Балхи, дар замони мо ҷойгоҳи худро

пурра ниғаҳ доштаанд ва бисёре аз онҳо дар замони модигароии саросарӣ, худпарастии ғарбӣ ва исломи толибониву наҳзатӣ, шиъгароиву суннигароӣ, мояи бознигарӣ ва бозандешии мардумон мебошанд.

Гаҳе имрӯзиён мепиндоранд, ки садсолаи XXI илму фанро ба пояниҳоят баланде бардоштааст ва ақлҳои гузаштагонро нашоёд бо дарёфтҳои техникаи навин муқоиса кард. Аммо чун ба чархиҳои ҷомеаи ҷаҳонӣ чашми басират мекушоём, мулоҳиза мекунем, ки нобиғагон на танҳо саргузашти пешиниёни дурро омӯхта, бо рафторҳои ҳамзамонони худ муқоиса кардаанд, балки бо таҳлилҳои мӯбинонаи хеш, оянданигарии ҷолиби худро барои андешидану натиҷагирӣ қардан, пеши дидори имрӯзӣ гузоштаанд. Бад - он сон ки Мавлоно сиришти бадгӯҳарони замони худро омӯхта, хушдор додааст, ки нашоёд ба онҳо илму фан омӯзонд, зеро паёмади ин неки теғ ба дасти беҳирадон додан аст:

**Бадгӯҳаро илму фан омӯхтан,
Додани теге ба дасти роҳзан.
Теғ додан дар кафи зангии маст,
Беҳ ки ояд илм нокасо ба даст.
Илму молу мансабу ҷоҳу қирон,
Фитна омад дар кафи бадгавҳарон.**

Магар ин гуфтаҳои пайгамбаронаи Мавлоно хушдор аз боззоии фошизми хитлерӣ, кунишҳои ваҳшиёнаи бомбафканӣ бар сари мардумони Хиросима ва Нагасаки, кушторҳое, ки имрӯзҳо дар Ироқ, Сурия, Афғонистон ва дигар мамлакатҳои ҷаҳон сурат мегирад, нест?! Ишора ба он нест, ки бо омӯхтани бомбафкани бадгӯҳарон, ҳар рӯз аз таркишҳои тифлон ва занону солхӯрдагони беғуноҳ кушта мешаванд?!

Магар ин ишораҳо ба сӯйи одамоне нест, ки дар банди ҳирси сарватандӯзӣ, ба ришватхорӣ, дуздӣ моли давлат даст бурда, аз болои бомичандошонаи худ бо як такаббурӣ ба дигарон менигаранд?

Магар ангушти ишораи Мавлоно ба сӯйи касоне нест, ки мекушанд то аз китобҳои муқаддаси динӣ, бо ёрии муллоёни динфурӯш фатвоҳое пайдо кунанд, то ки чизпарастиву баднафсии худро бипӯшонанд?! Ҳамон нест, ки силоҳ, молу сарват ба дасти бадгавҳарон афтодааст?!

Имрӯз истеъмоли ноҷо ва ваҳшиёнаи обу хоку заминӣ ҳаво, олудасозӣ ва беэҳтиромӣ ба ин чор унсурҳои ҳастияш, но-бихрадона сарф кардани сарватҳои ба подош додаи Худо, хатарӣ нобудии гавҳораи инсоният - Заминро ба миён овардааст. Мавлоно Чалолуддини Балхи мисле, ки аз забони илми навини экология бархурдор бошад, таъкид мекунад, ки "эй, бародар, ақл бо худ дошта бош, ки ҳама офаридаи худовандро барои баровардани нафси худ марги сиёҳ медиҳӣ, аммо бидон, ки ту маҳвӯ қурбони нафси худ хоҳӣ шуд!"

**Аз адамҳо сӯйи ҳастӣ ҳар замон,
Ҳаст, ё раб, корвон дар корвон,
Хоса ҳар шаб чумла афқору укул,
Нест гардан, гарк дар баҳри нуғул,**

**Дар ҳазон он садҳазорон шоху барг,
Аз ҳазимат рафта дар дарёи барг.
Зое пӯшида сияҳ чун наваҳагар,
Дар гулфистон наваҳа карда бар хузар.
Боз фармон ояд аз солори деҳ,
Мар адамро он чӣ хурдӣ, боздеҳ.
Он чӣ хурдӣ додай марги сиёҳ,
Аз наботу доруеу баргеу гиёҳ.
Эй, бародар, ақл як дам бо худ ор,
Дам ба дам дар ту ҳазон асту баҳор.**

ОХИРСУХАН

Ба гумони мо агар инсон аҳли тасаввуф ҳам набошад, вале ба истилоҳи шаҳрҳои ишқро паймуда некиву нақӯкориро пешаи худ доништа бошад, дили касеро наранҷонда, умре душмани худбузургбиниву мутақаббирӣ, нафсу танпарвариву ҳарисӣ (ба истилоҳи арабӣ ҳирсу валау кибру ҳасодат) бошад ва дарбиравад, ки ишқ ба Худо ин ишқ ба офаридаҳои ӯ мебошад, зеро гиёҳон низ ишқ доранду дарахтон, оҳувону булбулон, пас ӯ метавонад бо хушнудӣ ба водии фано расад. Агар инсон умри худфармударо чун фариштагон бо неки сипарӣ намуда бошад, бо ин дунё ба осонӣ падруд хоҳад гуфт.

Бад - ин тартиб роҳи ирфон ҳамон роҳест, ки шашҳазорсолагони мо дар ойини худ бо ин ҳикмати сегона бозгӯ намуда буданд: маниши нек, гӯиши нек, кунishi нек, яъне Пиндори нек, Кирдори нек, Гуфтори нек.

Номзади илмҳои педагогика, дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он Қайюм Сангов на танҳо яке аз устодони шинохта ва методистони варзидаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҷумҳурий низ ба шумор меравад, ки эшон тақрибан 53 соли умри пурбаракати худашонро ба омӯзиш ва парвариши мутахассисони касби пурифтихори омӯзгорӣ сарф намуда, хушбахтона, яқҳо ба ҷавонони ин боргоҳи маърифат алҳол фаъолияти пурсамар доранд. Имрӯз ба омӯзгорони ҷавони кафедра шарафи бузурге насиб гардидааст, ки ҳамакунан онҳо бо чунин инсонии хайрхоҳу некандеш ва покнатинату заминӣ, шахсияти наҷибу заковатманд ва фидоии касби омӯзгорӣ, донишманди варзидаи соҳаи методикаи таълими забони тоҷикӣ ва маслиҳатгари ҷавонон қору фаъолият доранду ҳамеша аз корҳои илмӣ ва пажӯҳишҳои илмиву методӣ ҳамдигар оғаҳ бошанд.

Бояд иқрор шуд, ки қаҳрамони ин таълифот ба ман дар ҳақиқат нагуфта бошанд ҳам, комилан ҳақиқӣ устодӣ доранд. Ёд дорам, ки пас аз адои хизмати низомии сесолаи камина (1964-1967) декани факултети забон ва адабиёти тоҷик дотсент Қ. Рустамов (Ёдашон ба хайр!) дар иҷрои нақшаи таълимӣ аз курси яқум як фарқ - санҷиш аз фанни "Практикуми забони тоҷикӣ" муайян карданд, зеро солҳои пешин омӯзиши ин фан дар нақшаи таълими соли таҳсилоти 1962-1963 пешбинӣ нагардида буд. Ба ростӣ, он вақт камина устодро намешинохтам. Рӯзе аз собиқ ҳамсабақам шодравон Исмоил Мирзоев хоҷаи кардам, ки маро ба устод Қайюм Сангов муаррифӣ намояд, то санҷишамро пеш аз оғози имтиҳоноти зимистона супорам. Ҳамсабақам маро бо хушҳолӣ ба устод шиносонид. Мақсади худро баён намудам. Устод ҳарфе нагуфта дар дафтарчаи имтиҳонӣ комёб гардидамро бо имзоиашон тасдиқ карданд.

Ин ошноӣ 53 сол муқаддам руҳ дода буд. Худоро шукр, беш аз 50 сол аст, ки дар як кафедра бо ҳам дар вазифаҳои гуногун фаъолият дорем.

Дар воқеъ, яке аз хислатҳои беҳини устод Қ.Сангов ин аст, ки мақолаҳои илмӣ, илмиву методӣ дар рӯзномаҳо, ҳафтаномаҳо ва рисолаву китобҳои илмӣ дар ҷумҳурий ба таъби расидаро доиман бо тавҷуҳи зиёд муталиа карда, фикру андешаҳои ҷолиби муаллифонро ҷонибдорӣ ва паҳлуҳои барояшон номақбулро мазаммат менамоянд, ҷо-ҷо ишораҳо ва аломатҳои заруриро барои худ мегуздоранд. Агар лозим шавад, тақризиҳои хеле хуб навишта, онҳоро дар ҳафтаномаи "Омӯзгор" ё "Навиди Кӯлоб" ва "Анвори дониш" ҷоп мекунанд. Вақти холиашонро устод пайваста сарфи муталиаи рӯзномаҳо, маҷаллаҳо ва асарҳои илмиву бадеӣ менамоянд. Аз ин ҷост, ки дар тасдиқ ва исботи андешаҳои аз шоирону нависандагонии адабиёти классикӣ ва муосирӣ тоҷику форс порчаҳои насри ва шохбайтҳоро аз ёд оварда метавонанд.

Устоди арҷманди мо ҳаргиз инсонии ҳасуду нотавонбин ва бадҳоҷи касе нестанд, аз комёбиҳои ҳамкасбон, дӯстон, аъзои кафедра ва шогирдон дар курташон намеғунҷанд, кӯдаквор меболанд, чеҳраашон гул-гул мешукуфанд, гӯё ки касе барояшон чизи гаронбаҳоро эҳдо карда бошад. Кибру гурур ба эшон хос нест.

Дар мавриди шахсият, рисолаҳои илмӣ, дастурҳои омӯзишӣ методӣ ва зиндагии хоксоронаи устоди нуктасанҷ шогирдону дӯстони бовафояшон мақолаҳои мутааддиде нигошта, дар маҷаллаҳо, ҳафтаномаҳо ва рӯзномаҳои мамлакат ба таъби расонидаанд.

МУҲАҚҚИҚ ВА МЕТОДИСТИ ВАРЗИДА

Чойи зикр аст, ки чанд рӯз қабл аз фарорасии Соли нави мелодии 2020 дар саҳни бинои нави маъмурӣ ва факултетҳои филологияи тоҷику журналистика ва филологияи хориҷӣ тасодуфан вохӯрдему аз ҳоли аҳоли яқдигар пурсон шудем ва дар арафаи Соли нави мелодӣ ҳамдигарро сидқан табрик гуфта, ба ҳам тансиҳатӣ, хушбахтӣ, саодатмандӣ ва рӯҳи болида таманно намудем.

Нохост устод ба ман савол доданд: - Рафиқ Мирзоев, китоби "Намунаи ибрат"-ро гирифтед ё не? Ба ҳайрат афтада ба пурсишашон посух додам: - Не, ҳатто худ китоби гуфтаатонро надидам. Яке аз хислатҳои дигари устод ин аст, ки дар бораи ҳар чизи муталиакарда ва воқеаю ҳодисаҳои дидаашон бо тамоми ҷузъиёташ ҳарф мезананд. Устод муфассалан нақл карданд, ки "Намунаи ибрат" китобест, ки бо ибтиқори ректори донишгоҳ, узви вобастаи Академияи илмҳои ҶТ Табарӣ Абдулло Ҳабибулло, мудир кафедраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он доктори илмҳои филология, профессор Чумъахон Алимӣ ва мутахассисони раёсати илм ва инноватсияи донишгоҳ Эраҷ Давлатов, Шамшодӣ Ҷамшед, Исфандиёр Бадалов ба таъби расидааст. Ва афзудаанд: - Китоб ниҳоят зебо ҷоп шудааст. Унвон, муқова ва сифати қоғаз ба шакл ва мазмуну мундариҷаи он ҳусни иловагӣ бахшидаанд. Фардо аз хона барои шумо як нусхаашро бо соядаст оварда медиҳам. Аммо бо диққат хонед.

Дар ҳақиқат, устод рӯзи дигар як нусха китобро бо соядасти зайл оварда ба дастам доданд, ки дар варақи пеш аз сарсафҳаи он чунин навиштаҳо бо хатти нисбатан фарох, вале хонои устод сабт гардидаанд: "Ин дастури методӣ ва таълимии нодирӯ бебаҳоро барои хотираи нек ба дӯст ва ҳамкори ниҳоят азиятқардонам Мирзоев Ғоибназар сидқан тақдим менамоям. Таманнои онро дорам, ки ҳамеша сихату саломат бошад, корҳои таълимӣ эҷодиатон ҳамеша бобарор бошанд..."

"Дӯстӣ бо мардуми доно нақуст, Душманӣ доно беҳ аз нодони дӯст."
(Ҷалолиддини Балхӣ)

Муаллиф: Имзо Сангов Қ. ш.Кӯлоб, 13.XI.2019, рӯзи чоршанбе, соати 700 шаб.

Мавриди зикр аст, ки устод яке аз донишмандони варзида ва сермаҳсули соҳаи методикаи таълими забони тоҷикӣ. Воқеан, "Намунаи ибрат (маҷмуаи мақолаҳои хотиротӣ)" ба 80-солагии номзади илмҳои педагогика, дотсент, методисти шинохтаи Ҷумҳурии Тоҷикистон Сангов Қайюм (Душанбе: "Промэксп" 2019;) ба хотири 80-умин солгарди баҳори умр ва 51-умин солгарди фаъолияти омӯзгории эшон бо кумаки шогирдон ва ҳамкорони устод таҳия гардидааст, ки аз ду бахш иборат буда, бахши аввал "Нигоҳе ба ҳаёт ва фаъолияти Сангов Қайюм" ва бахши дуюм "Хотираҳо ва мулоҳизаҳои Сангов Қайюм" унвон дошта, дар он мақолаҳои дорои мазмуни олий ва таҳлилий, хотираҳо, хидматҳо ва таълифоти устод Сангов Қайюм ҷой дода шудаанд. Пешгуфтори маҷмуаи мақолаҳои хотиротӣ ба қалами мудир кафедраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он профессор Ҷ.Алимӣ мутааллиқанд.

Китоби мазкур панҷумин таълифоти устод Қ.Сангов маҳсуб мешавад. То ин дам ӯ дастурҳои методӣ зеринро барои омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва пешниҳод намудаанд, ки онҳо дар қору фаъолияти ҳамарӯзаашон аз ин дастурҳо пайваста ва самаранок истифода мебаранд: "Таълими лексикаи забони тоҷикӣ дар синфҳои 5-6". - Душанбе: Маориф, 1991. -80 с.; "Алоқамандии таълими лексика бо морфология" (дар асоси материали исм, сифат ва феъл). - Душанбе: Маориф, 2005. -134с.; "Таълими луғат калиди ҳамаи илмҳост". - Душанбе: Маориф, 2008 -76с.; "Роҳҳои истифодаи луғатҳои лингвистӣ дар мактаби миёна". - Душанбе: Маориф, 2015. -52с.

Дар яке аз мақолаҳои устод бо унвони "Аз фарози хотираҳо" омадааст: "Дар соли охири таҳсиламон (соли хониши 1960-1961) дар Институти педагогӣ (Ин-

ститути давлатии педагогии Кӯлоб - Ф.М.) устод Ниёз Сафаров директори институт буданд (донишкадаи мо он вақт филиали Институти давлатии педагогии Сталинобод ба номи Т.Г.Шевченко ба шумор мерафт). Он кас дар имтиҳони давлатии мо аз фанни "Забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он" (раиси ГЭК А. Эшонҷонов, дотсент) ҳамчун имтиҳонгир иштирок доштанд. Азбаски камина имтиҳонҳои 1,2 ва 4-умро бо баҳои "5" (аъло) супорида, аз имтиҳони 3-юм баҳои "4" (хуб) гирифтаму аз дипломи "аъло" бенасиб шудам, он кас дар охир баъди имтиҳон маро хеле қоҳиш ва саҳт танбеҳ доданд. Бо гузашти айём он танбеҳҳо ба ман хеле таъсир карданд ва он нуқсонро, чи хеле ки маълум аст, баъдтар бо меҳнати ҳалол ва дили пок ислоҳ кардам..."(с.79). Аз ин хотирот ва бозгӯиҳои устод борҳо шундаам, ки ӯ ба факултети забону адабиёти тоҷик ва таърих дохил шуда бошанд ҳам, дилбохтаи фанни таърих будаанд. Аммо бо гузашти айём ё норизоиву танбеҳҳои устодашон Ниёз Сафаров аз баҳои "хуб"-и имтиҳоноти давлатии забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он ё аз тақдир устод Сангов омӯзгории фанни забон ва адабиёти тоҷиқро интиҳоб намуда, сипас, ба пажӯҳандаи методикаи таълими забони тоҷикӣ дар синфҳои V-VI зери роҳбарии Абдуғанӣ Эшонҷонов ҳидоят намудаанд.

Чунон ки дар боло ишора рафт, "Намунаи ибрат" ба муносибати 80-солагии методисти шинохтаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он Қайюм Сангов бо теъдоди 100 нусха аз ҷоп баромад ва он аз пешгуфтор (3-6), 2 бахш: Бахши 1. Нигоҳе ба ҳаёт ва фаъолияти Сангов Қайюм (7-68), Бахши II. Хотираҳо ва мулоҳизаҳои Сангов Қайюм иборат аст.

Агарчи бахши яқум "Нигоҳе ба ҳаёт ва фаъолияти Сангов Қайюм" номгузорӣ гардида бошад ҳам, 14 мақола - меҳрномаи табрикоти самимонаи собиқ хатмкардагони дирӯзаи шӯъбаҳои таълими рӯзона ва ғоибонаи факултети филологияи тоҷик ва журналистика - ҳамкасбони имрӯза ва як мусоҳибаи корманди рӯзномаи омӯзгор Шодӣ Раҷабзод бо унвони "Муаллими беҳтарини мо"(ҳикояти воқеӣ аз корзори илмии устоди Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ Қайюм Сангов) устод ҷой гирифтаанд. Бо ифтихор метавон гуфт, ки шогирдон беҳтарин тавсифҳои дилчаспӣ - устоди саҳтгир, серталаб ва нуктасанҷ; покҷиҳанду ҷиддӣ, аз ҳад зиёд ҷастнаш, ихлосманди рӯзномаи "Омӯзгор", фарзанди вафодори рӯзномаи "Омӯзгор", "инсонии нодирӯ муътабар, муаллими беҳтарини мо, методисти шинохтаи кишвар, фидоии роҳи илму маърифат, марди зарифу фидоии илм, инсонии хоксору фурӯтан, устоди саҳтгирӣ меҳрубон, олими соҳаи забоншиносӣ, устоди ҳалолқори мо, фозили фарзона, омӯзгори ғамхору меҳрубон, олими варзида, омӯзгори соҳибқасб, инсонии комил, шахси нексиришту покизахисол, устоди арҷманд, устоди борикбинӣ нуктасанҷ, устоди донишманд, инсонии покдилу ғамхору серталаб, нурбахши боғи маърифат, инсонии инсонсоз, методисти асил, инсонии пок, бетамаъ ва бадбини ришваситонӣ, шаҳси ботадбир, мушфику меҳрубон, муқбили хоссу ом ва амсоли инҳоро баҳри устоди азизу гиромиямон интиҳоб намуда, барои тасдиқи фикру мулоҳизаҳои аз шоирони адабиёти тоҷику форс порчаҳои шеърӣро хеле бамаврид овардаанд. Устодамон воқеан ҳам, ба ҳама гуна тавсифҳои арзанда лоиқ мебошанд. Аҳсант ба чунин шогирдони дарёдилӣ устодамон!

Аз навиштаҳои мақолаҳои шогирдони устод бармеояд, ки воқеан Қ.Сангов бо тадрис ва таълими марғубашон дар дили садҳо донишҷӯёни солҳои гуногуни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ меҳру муҳаббати фанҳои методикаи таълими забони тоҷикӣ, практикуми забони тоҷикӣ ва касби пурифтихори омӯзгориро хеле хуб ва бамаврид ҷо додаанд.

Бахши дуюми китоб - "Хотираҳо ва мулоҳизаҳои Сангов Қайюм" шомили 21 мақола буда, 10-и онро ёддошту хотираҳои

неки устод дар ҳақиқати омӯзгорони маҳбубу гиромикадри давраи донишҷӯиашон-Шоир халқии Тоҷикистон Ашӯр Сафар, Боғиров Ҳусейн, Ашраф Сиддиқов, Константин Петрович Марсаков, Василий Дмитриевич Пчелников, Александр Леонидовна Спектор, Моёншоҳ Назаршоев, Анвар Аминов, Мадохир Қурбонов, Самад Фузайлов, Иззатулло Тамлихоев, Ниёз Сафаров, Қодир Рустамов, Соат Чалишев, Барот Мирзоев ва ҳамкорону ҳамкасбони ғурамарг, ки аз сад гулашон як гул нашукуфта Шовалӣ Саидҷаъфаров, Акбар Шарифов, Раҳим Саидов дар айёми камолоти умр ин ҷаҳонро падруд гуфтаанд, бо унвонҳои "Омӯзгори асили соҳаи таърихи забон"(с.69-73), "Ёде аз Акбар Шарифов методист (с.73-77)", "Аз фарози хотираҳо"(с.78-79), "Боғиров Ҳусейн кӣ буд?"(с.81-83), "Дилбохтаи адабиёти ғанию бостонии мардуми тоҷику форс"(с.84-87), "Ёде аз омӯзгорони пешини донишгоҳи азизам" (с.88-91), "Қодир Рустамов методисти маъруф ва шинохта буд" (с.104-108), "Қадри зарро заргар донад (ёде аз методисти маъруф Мадохир Қурбонов) (с.109-111)", "Муаллими пухтакор (с.117-121)", "Муҳаққиқ ва ҷонфидои забони зиндаи халқ" (с.122-125), "Омӯзгор ва кашшофи шинохтаи фолклори тоҷик" (с.126-131), "Писандидаи мардум" (с.137-140) ташкил додаанд, ки басо ғамангезу риққатоваранд.

Тавре ки дар аввали ин матлаб зикр ёфт, устод Қайюм Сангов ҳар як китоби нав ба дастафтадорӣ амиқан муталиа намуда, бо мақсади хусну кубҳи онро дақиқан ошкор кардан албатта, тақриз ҳам менависанд ва ҳатман ба ҷоп мефиристанд. Аз ин рӯ, дар бахши дуюми китоби мазкур 8 тақриз низ ҷой дода шудаанд, ки номгӯи онҳоро барои хонандагонии азиз пешниҳод менамоям: "Баъзе мулоҳизаҳо дар бораи китоби "Асп дар ҳарими адабиёти форсу тоҷик"(с.92-97), "Китоби нодир ва арзанда дар бораи фидоии роҳи маърифати ҳавзаи Кӯлоб" (с.98-103), "Андешаҳо оид ба "Фарҳангнома"-и Фарзонаи Саидумрон", Баъзе мулоҳизаҳо дар бораи рисолаи илмӣ "Осафии Ҷиравий ва эҷодиёти ӯ" (с.132-136), "Назар ба китоби "Маорифи халқи Тоҷикистон: таърих ва воқеият" (с.141-145), "Китоби "Хотираҳо"- асари марғуб ва хонданбоб"(с.146-151), "Баъзе мулоҳизаҳо дар бораи китоби "Хушае чанд аз хирмани сухан"(с.152-157), "Луғати этимологӣ ва роҳҳои истифодаи он дар дарсҳои забони тоҷикии мактаби миёна"(с.158-164).

Ва дар охири ҳаҷми боб як мақолаи мувоҳисавии ғазабнок ва отагини устод бо сарлаҳаи "Беъътинӣ нисбат ба таълими фанни методикаи забони тоҷикӣ" ҷой дода шуда, оид ба методикаи таълими забони тоҷикӣ ҳамчун як соҳаи муҳими илмҳои педагогика - мавзӯи баҳс, мафҳуму истилоҳот, методу усулҳои илмӣ-методӣ ва вазифаҳои он хеле бамаврид дуруст зикр ва таъкид ёфтаанд. Ҳамчунин муаллифи мақола аз масъулини Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, кормандони Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ва омӯзгорони фанни методикаи забони тоҷикии коллеҷҳои омӯзгорӣ, донишкадаву донишгоҳҳо даъват ба миён овардаанд, ки фикру мулоҳизаҳои хешро перомунӣ кам гардидани соатҳои таълими фанни мазкур бармало баён намоянд.

Дар охири "Намунаи ибрат" 20 акс (сах.169-177) ҷой гирифтаанд, ки онро гӯёи ҳасби ҳоли устод ва таъриҳчаи факултети филологияи тоҷик ва журналистикаи донишгоҳ ба шумор меравад. Агарчи китоби номбурда дар сатҳи баланди ҷопӣ, зебу зинати олий ва мазмуну мундариҷаи аъло ба таъби расида бошад ҳам, ҷо-ҷо ғалатҳои имлоӣ, китобатӣ ва техникаӣ ба чашм мерасанд.

Ғоиб Мирзоев, Корманди шоистваи Тоҷикистон, номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи забони тоҷикии ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Мирализода Абдусалом
Мустафо, доктори илмҳои
педагогӣ, профессор, ректори
ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Ҳаёти донишмандону олимони, ки бо қалби пурмеҳру самимияти ба худ хос умри пурбаракати хешро сарфи таълиму тарбияи бани одамай намуда, ҷиҳати гиреҷкушоии муаммоҳои рӯзгор асарҳо эҷод мекунад, ахтари раҳнамоеро менамояд, ки масири рушду инкишофи наслҳоро рӯшан нигоҳ дошта, ҷиҳати ташаккули низоми муайяни тарбияи инсонии комил ва эҷоди тамаддуни оламгир заминаҳо фароҳам меоварад. Аҳли илму адаб, омӯзгорон, зиёвони ҳар даври замон меросбарони арзишҳои волои ҳазорсолаҳо шаклирифтаи ниёкон буда, машғулдорону посдорони афкори солиму созанда ва инсонпарваронаву ваҳдатгароёна мебошанд. Чунончи педагогӣ машҳур К. Луначарский мегӯяд: "Олим, омӯзгор шахсест, ки ба насли наврас тамоми арзишҳои пушқимати замонро эҷод намуда, роҳи зулмотро барояшон равшан месозад, ноҳақиқати онҳоро барояшон аён сохта, ба нерӯи онҳоро қудрату ба эҳсоси боварӣ мебахшад".

Хислатҳои мазкурро метавон ба омӯзгори асилу донишманди пурмаҳсул, соҳибқадри соҳаи маориф ва илми кишвар, шахсияти фарҳеҷтаву олими соҳиббътибор, марди шарифу инсонии наҷиб, доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи филологияи Эрони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Умархоҷа Сафаров, ки умри ширини хешро ба таълиму тарбияи фарзандони миллат, ба таҳқиқи масоили мубрами илму адаб, ба тарбияи олимону муҳаққиқони ҷавон, ба эҷоди асарҳои нобу хонданӣ, ба таълиғу ташвиқи бехтарин намунаҳои адабиёти тоҷик бахшидааст, нисбат дод.

Фаъолияти гуногунҷабҳаи Умархоҷа Сафаров намунаи ҳаёти як омӯзгори асил, маорифпарвари воқеӣ, олими пурмаҳсул, шахсияти дардошноӣ замон, фарзанди содиқи миллати куҳанбунёду соҳибтамаддун буда, самараҳои он чун натиҷаи заҳматҳои як қалби поксирӣ, як зеҳни халлоқу эҷодкор барои донишҷӯён, муҳаққиқон, соликони роҳи илму маориф чун василаи омӯзишу таҳқиқ ва афзунсозии оғаҳиҳои илмӣ хидмат мекунад.

Бешак, муҳимтарин афзалияту қомеъӣ ва натиҷаи фаъолияти як шахси олимӯ донишманд ва омӯзгор ин баркамол расонидаи шогирдон - кадрҳои илмӣ-педагогӣ мебошад, ки дар ин ҷода Умар Сафар олими соҳибмақом аст. То ба имрӯз тахти роҳбарии ӯ 13 нафар аспирантону унвонҷӯён рисолаи илмӣ дифоъ намуда, дар ҷабҳаҳои гуногуни соҳаи илму маориф машғул ба фаъолияти омӯзгори ва илмӣ-пажӯҳишӣ мебошанд. Бо кумаку мусоидати ӯ дар тӯли солиёни дароз дар радифи кадрҳои илмӣ, мутахассисони зиёде дар бозори меҳнати ҷаҳон дохил ва ҷаҳонро ҳақиқатан рақобатпазир ба воя расида,

МАРДИ ШАРИФУ ОЛИМИ ПУРМАҲСУЛ

дар ҷодаҳои гуногун мавқеи устувори худро дарёфтаанд.

Фаъолияти кории Умар Сафар чӣ ба ҳайси лаборанти кафедраи филологияи Эрон, чӣ дар қорҳои комиссияҳои гуногуни донишгоҳӣ, чӣ дар вазифаи декани факултети шарқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва чӣ имрӯз дар мақоми мудирӣ кафедраи мазкур аз ҷониби ҳамкасбону коллективи қормандон нақшу пурбор арзёбӣ гардида, мавсуф дар баробари фаъолияти қорӣ-омӯзгорӣ, ҳамеша пайи навиштани мақолаҳои илмиву публитсисти, очерку повестҳо, таълифоти марбут ба нақди адабиву асарҳои бадеӣ камари ҳиммат бастааст. Ҳамин аст, ки дар доираҳои адабӣ чун як адабиётшиноси соҳибназар, дорои сабку услуби хоси ниғорӣ-шу эҷод эътироф шуда, аксарият ӯро бо садои хоси қироаташ мешиносанд ва аз сабабҳои баҳраи маънавий мегиранд.

Хидмати Умар Сафар дар таълиғу ташвиқи бехтарин намунаҳои адабиёти тоҷик, ки тараннумгари арзишҳои волои инсонӣ, истиқлолу озодӣ, ваҳдату ягонагӣ, ҳифзи арзишҳои фарҳангӣ, ҳештаншосиву ифтихороти миллии ва ишқи поки заминӣ мебошанд, тавассути филтаҳо ва дискҳои ҳунари, паҳши барномаҳои телевизиониву гуфторҳои адабии радиои кишвар қобили таъкид аст. Дар ин ҷода "Кулбаи модар" (мунтахаби ашъори Л. Шерали), "Лутфи боронӣ" (мунтахаби ашъори Ҳ. Файзулло), "Анҷумани хок" (мунтахаби навиштаҳои Сайф Раҳимзода Афардӣ), "Шоҳи миҷгон" (мунтахаби ашъори Доро Назот), "Мурда будам зинда шудам" (мунтахаби газалиёти Мавлоно) намунае аз фаъолияти ҳунарии ӯ мебошанд.

У.Сафар лаҳзае аз омӯзишу таҳқиқи фориғ набуда, ҳамеша ба таълиғу тад-

мегузорад. Рисолати на-висандагӣ тақозо дорад, то дар синаи зиндагии иҷтимоӣ қарор бигирӣ, набзи онро эҳсос намой, дарду ранҷашро бишноӣ ва дар маҷмӯъ, дар дармонаш кумақ кунӣ".

Пайванди дӯстиву бародарии банда бо Умар Сафар аз соли 1988 инҷониб дар партави ҳамкорӣҳои судманди қорӣ, муносибатҳои ҳамсоягарӣ, рафтумоади хонаводагӣ, шарикӣ дар шодиву сурӯр ва ғаму андуҳи якдигар, дӯстиву рафиқи фарзандон ва алалхусус, бар асари суҳбатҳои самимии дӯстона пайваста тақвият ёфта, вуҷуди ҷунин як дӯсту рафиқи самимиву дардошно, ҳамдаму ҳамроз, ҳамкасбу ҳамфикр, соҳибқаламу дар доираҳои илмӣ соҳиббътибор, воқеан, неъматӣ бебаҳои яздонист. Аз фаъолияти якҷоя бо Умар Сафар зимни иҷрои вазифаҳои гуногун, иштироку саҳмигузорӣ дар ҳалли масоили қорӣ, фароҳамсозии заминаҳои илмӣ-методи таълим дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон хотироти зиёду рангине пешӣ назар меояд.

Умар Сафар дар ҳаёти иҷтимоӣ ва муносибатҳои инсонӣ як марди шариф, шахси самимӣ, хушсуҳбату хушқалом, чеҳракушою бо табассум, меҳмондӯсту қадриносо, ҳақгӯву ҳақҷӯ, орий аз тамаллуқу фазлфурӯшӣ буда, дар муносибатҳои дӯстона ҳамеша мувоҷизатро мурут мекунад. Ӯ як падари ғамхору меҳрубон ва дар зимн, саҳтгиру ботаваҷҷуҳ буда, ҳамроҳи ҳамсари бофазлаш фарзандони баору номус ва соҳибмаълумот ба воя расонидаанд, ки дар соҳаҳои гуногун машғули қору фаъолият ва меҳнати шоиста мебошанд.

Умар Сафар ба асолати инсонӣ, гуманизми воқеӣ содиқ буда, кумаку дастгирии хешро ба ҳеҷ кас дарғ намедорад. Аз килки қалами тезу доимо пурранг ва зеҳни халлоқу эҷодкораш бисёрии дӯстону рафиқон, ҳамкорону ҳамкасбон, шогирдону муҳаққиқон баҳраманд гаштаву шаҳди дастгириву лаззати ҳамкорӣ чашидаанд. Аз ҷумла қобили зикр аст, ки банда низ дар таълифоти илмӣ, таҳияи монографияву китобҳои дарсӣ аз маҳорати забондонӣ, фаҳмонигорӣ ва таҳрири дӯсти самимиву олими пухтакор Умар Сафар баҳраманд гардидаам.

Чун дар остонаи ҷашни хурсандӣ - 60-солагии дӯсти азизамон Умар Сафар қарор дорем, ба худ иҷоза медиҳам, чун зарофате аз як руҳдоди ғайриқорӣ марбут ба ӯ, ки барои аҳли ҳузури бисёр ғайриҷашмдошт ва хотирмон ба вуҷӯъ омад, ёдовар шавам. Боварӣ дорам, ки малолоти хотири қаҳрамон намешавад. Чунончи қайд гардид, банда бо Умар Сафар 32 сол мешавад, ки ошноиву дӯстӣ дарам ва аз хулку атвораи то ҷойе оғаҳ ҳастам. Дар ҳолатҳои гуногуни қориву маишӣ, сафарҳои қорӣ, истироҳату меҳмониҳо бо ҳам якҷо будаем. Бояд гуфт, ки ба ӯ, бо вуҷуди

маҳорати шухратёр доштаниш дар истифодаи қаламу рангинсозии қоғаз, яъне эҷоди асарҳои бадеиву таълифоти илмӣ, дар масъалаҳои маишӣ чун чойкашӣ, хӯрокмонӣ "бовар қардан" мумкин нест. Боре бо чанде аз қормандони Раёсат ва омӯзгорони Донишгоҳи миллии дар меҳмонӣ дар хонаи содиқ ректори Донишгоҳи Ҳабибулло Муродович будем. Фазо самимӣ, вале то ҷойе шояд ҳаяҷонӣ ҳам буд. Дастархони пурнозу неъмате баҳри меҳмонон густурда шуда буд. Вақте хӯрокро меоварданд, ман аз Умар Сафар хоҳиш кардам, ки хӯроқро гирифта ба дастархон дароз кунад. Ҳарчанд, ӯ саравал, ибрази эътироз қард, ки дар ин ҳел қорҳо "дасташ намепазад", вале банда чандон ба ин эътироз аҳамият қонил нашудам. Хуб мебуд, ки эътирозашро ба назар мегирифтём, чун вақте мехост хӯроқро дароз кунад, аз ҷӣ бошад, ки табақи хӯроқи гарм якбора аз дасташ афтада, рӯи дастархон чаппа шуд. Албатта, аҳли ҳузури аз ҷумла муҳтарам Ҳабибулло Муродович "ҳеҷ гап не" - гӯён мехостанд ҳаяҷону иштироки Умар Сафарро бартараф қунанд, вале руҳсори Умар Сафар бар асари ҳамон самимияти ба худаш хосу ҳаёи зебои инсонинаш сурх шуда буду тарафи ман дидаи натиҷагирифта менамӯхт.

Имрӯзо, ки ин марди шарифу олими пурмаҳсул, фидони роҳи таълиму тарбия, омӯзгори асилу заҳматгара, зиёи воқеиву маорифпарвари хирадафрӯз, родмарди арсаи илму амал, донишманди бофазлу соҳиббътибор, адиби хушигору соҳибмақтаб, дӯсти самимиву бародари азизамон ба остонаи 60-и камолот қадам мегузорад, барояш саломатии комил, офияту осоиштагии хонаводагӣ, фатҳи баландтарин қуллаи илм, эҷодиёти боз ҳам рангину ҷаззоб ва қомеъҳои рӯзафзун таманно менамоем.

Дар рӯи ҳаҷон

қасе чу ту мард надид,

Дар хидмати халқ

мисли ту фард надид.

Он гуна ба синни сад даро,

дар базмат

Гӯем, ки то ба синни сад

дард надид.

Ҳамеша сарбаланду некном ва соҳибмақому соҳиббътибор бимонед!

Солрӯз ва шасти камолот муборак, "Акаи Умар"!

ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҶЛОБРО ИНТИХОБ

НАМО!

Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ аз ҷумлаи аввалин муассисаҳои таҳсилоти олии касбии мамлакат дар ҷануби Тоҷикистон маҳсуб мешавад. Он дар омода намудани кадрҳои баландхатисоси хоҷагии халқи ҷумҳурии азизамон нақши муассире дорад.

Донишгоҳ қабули докталабонро барои соли таҳсили 2020-2021 дар 10 факултет бо 55 ихтисос эълон менамояд. Бо интихоби Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ояндаи дурахшон Шуморо дар пеш аст.

Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дорони хобгоҳи замонавӣ барои донишҷӯёну омӯзгорон, 8 марказ, аз ҷумла маркази омӯзиши забонҳои хориҷӣ, таъбу нашр, рушди касбият, ихтироъкорони ҷавон, ҷунардҳои мардумӣ, синфохонаҳои музаҳҳаз бо технологияи замонавӣ, китобхонаи барҷаво, китобхонаи электронӣ пайваст бо интернетӣ баландсуръат, маҷлисоҳои замонавӣ, синфохонаҳои лингофонӣ, варзишгоҳҳои тобистонаву зимистонаи мутобиқ ба талаботи муосир, Парки технологӣ, қитъаҳои таҷрибавию истеҳсолӣ, лабораторияҳо, маркази касбомӯзӣ, литсей, коллеҷи омӯзгорӣ, сомонӣ расмӣ, нашрия, маҷаллаҳои илмӣ, лагери истироҳатӣ, кӯдакгон, боғи фарҳангӣ-фароғатӣ, шаҳраки донишҷӯён, ошхонаҳои муосиру замонавӣ, марказҳои хизматрасонии компютерӣ буда, ба муҳассилин 588 нафар мутахассисони соҳибтаҷриба, профессорон ва докторону номзадҳои илм таълим медиҳанд. Ҷамчунин, дар донишгоҳ курсҳои кӯтоҳмуддати тайёрии донишгоҳ амал мекунанд, ки докталабонро аз рӯйи кластерҳои тахассусии Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон омода менамояд.

Донишгоҳ таҳсилро дар таълими рӯзона, ғоибона ва низомии фосилавӣ бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ ба роҳ монда, ҷамчунин, барои идомаи таҳсил баъди хатми муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ, маълумоти дуюм аз ихтисосҳои мавҷуда имконият муҳайё кардааст.

Маҳз фаъолияти густурдаву бисёрсолаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ буд, ки бо қарори Ташкилоти байналмилалӣи сертификати сифати аврупоии Институти Шведсариягӣ (Донишгоҳи Оксфорди Британияи Кабир) соҳиби Иҷозатнома (литсензия) ва Сертификати байналмилалӣи сифати Аврупо (Ҷоиза) гардид.

Дар донишгоҳ маҳфилҳои гуногуни илмӣ фаъолият менамоянд, ки донишҷӯён бевосита аъзои онҳо буда, савияи дониши худро сайқал медиҳанд ва тавассути ин маҳфилҳо дар олимпиадаву озмунҳои ҷумҳуриявӣ иштирок намуда, сазовори ҷойҳои намоён мегарданд.

Дар донишгоҳ шуъбаи таёркунӣ ва азнавтайёркунии кадрҳо, шуъбаи магистратура, докторантураи Ph.D фаъолият менамояд, ки дар омода намудани кадрҳо саҳми беназир дорад. Танҳо дар соли 2019 аз ҳисоби омӯзгорон - хатмкунандагони донишгоҳ 21 нафар рисолаҳои номзадӣ дифоъ намуданд.

Маҳз заҳмату талошҳои шабонарӯзии ҳайати олимону профессорон ва докторону номзадҳои илми донишгоҳ аст, ки ҳамасола донишҷӯёни донишгоҳ дар озмуну олимпиадаҳои ҷумҳуриявӣ ва мусобиқаҳои варзишии ҷумҳуриявӣ байналмилалӣи ширкат намуда, сазовори мақомҳои фахрӣ ва соҳиби диплому ҷоизаҳо мегарданд.

Эзоҳ: маблағи шартномаи таҳсил, ки дар ҷадвал нишон дода шудааст, дар баъзан ихтисосҳо, эҳтимол тағйир ёбанд.

Номи пурра: Муассисаи давлатии таълими "Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ"

Суроға: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти

Хатлон, ш. Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров, 16.

Тел.: 8(33-22) 2-35-06, 2-35-09, факс: 8(33-22)

2-35-06

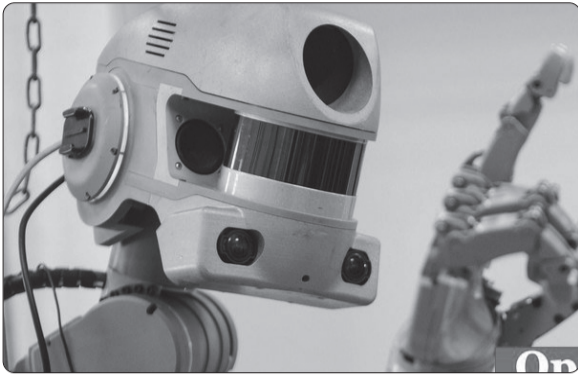
Нишони электронӣ: info@kgu.tj

Сомонаи интернетӣ: www.kgu.tj

ИХТИСОСҶО			ТАЪЛИМИ РҶЗОНА ройгон ва шартномавӣ	ТАЪЛИМИ ҶОИБОНА ВА ФОСИЛАВӢ ройгон ва шартномавӣ
1	1020505	Информатика	2250	2250
2	1020501	Математика	2250	1800
3	131030302	Математикаи амалӣ	1900	0
4	1020602	Технология (аз рӯи самтҳо)	1900	0
5	102050401	Физика. Математика	2250	1800
6	102050403	Физика. Таълими меҳнат	1900	0
7	131 03 04 08	WEB-дизайн ва графикаи компютерӣ	2250	2250
8	131 03 04 02	Таъмини барномавии низомҳои автоматизатсия	2250	0
9	102060102	Технология (меҳнати техникаи ва нақшакашӣ)	1900	0
10	125010403	Андоз ва андозбандӣ	3900	0
11	125010803	Баҳисобгирӣи бухгалтерӣ, таҳлил ва аудит дар муассисаҳои бучетӣ ва илмӣ	3800	2900
12	1020402	География	1900	0
13	13102010203	Географияи сайёҳӣ ва менеҷменти сайёҳат	2350	2300
14	102040503	География. Иқтисодиёт	2350	0
15	126010101	Идораи мақомоти маҳалӣ	3900	0
16	1250103	Иқтисодиёти ҷаҳонӣ	3900	0
17	1250107	Иқтисодиёт ва идора дар корхона	3800	2900
18	125010402	Кори бонкӣ	3600	0
19	1260203	Маркетинг	3600	3000
20	126020206	Менеҷменти иҷтимоӣ (маориф)	3600	3000
21	1250104	Молия ва қарз	3600	0
22	126 02 02 03	Менеҷменти инноватсионӣ	3600	3000
23	1890101	Сайёҳӣ ва меҳмондорӣ	2350	0
24	103030201	Дефектология	0	0
25	1020302	Забон ва адабиёти рус	2350	2300
26	102030401	Забон ва адабиёти рус. Забон ва адабиёти тоҷик	2350	0
27	1020301	Забон ва адабиёти тоҷик	2250	1800
28	1-020303	Забон ва адабиёти тоҷик. Ихтисоси иловагӣ (Маърифати оилдорӣ)	2250	0
29	102030601	Забони англисӣ. Забони олмонӣ	2950	0
30	1020306	Забони хориҷӣ (англисӣ)	2950	0
31	1020307	Забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ - хитой)	2950	0
32	121050103	Забоншиносӣ ва технологияи нави иттилоотӣ	2000	0
33	1230111	Китобхонашиносӣ ва китобшиносӣ (аз рӯи самтҳо)	0	1900
34	103 03 05-02	Логопедия. Таҳсилоти ибтидоӣ	1900	0
35	103 03 08-01	Олигофренопедагогика. Таҳсилоти томактабӣ	1900	0
36	1230108	Рӯзноманигорӣ	2250	0
37	103 03 06-01	Сурдопедагогика. Таҳсилоти томактабӣ	1900	0
38	1010201	Таҳсилоти ибтидоӣ	1900	1800
39	1010202	Таҳсилоти ибтидоӣ. Ихтисоси иловагӣ	1900	1800
40	101020203	Таҳсилоти ибтидоӣ. Санъати мусиқӣ	1900	0
41	1010102	Таҳсилоти томактабӣ. Ихтисоси иловагӣ	1900	1800
42	1030403	Равоншиносӣ амалӣ	1900	0
43	101 02 02-02	Таҳсилоти ибтидоӣ. Санъати тасвирӣ	1900	0
44	1020101	Таърих	1900	1800
45	1020102	Таърих. Ихтисоси иловагӣ (ҳуқуқ)	2800	2700
46	1230101	Муносибатҳои байналмилалӣ	3600	0
47	1-26 01 02	Идораи давлатӣ ва ҳуқуқ	3600	0
48	1-23 01 06-01 03	Сибсат ва идораи давлатӣ	3600	0
49	1-02010205	Таърих. Диншиносӣ	2800	0
50	131010103	Биология (биотехнология)	2350	0
51	1020404	Биология. Экология	2350	2350
52	102040601	Химия. Биология	2350	2350
53	1020406	Химия. Экология	2350	2350
54	1030201	Тарбияи ҷисмонӣ	2250	2100
55	1030202	Тарбияи ҷисмонӣ. Омодагони дифон ҳарбӣ	2250	2250

ДАЛЕЛҲОИ АҶОИБ

зи сари калонтарин дорад, ин мўрча аст.
-Қариб 70 фоизи мавҷудоти зиндаи рӯи Заминро бактерияҳо ташкил медиҳанд.
-Аломоҳиҳои баҳри Сиёҳ асосан модинаанд, вале баъди панҷ солағи ҷинси худро тағйир медиҳанд!
-Фил ягона ҳайвонест бо 4 зону.
-Дар Токио ҳар сол 2 моҳ дари боғи ҳайвонот баста мешавад, то ин ки ҳайвонҳо аз одамон дам гиранд.
-Вақте заррофа таваллуд мекунад, тифли он аз баландии 1,5 метр меафтад.
-Гарчанде тахтапушти шутур зада ба-ромада аст, аммо сутунмўҳраи ӯ рост аст.
-Сағи мода нисбат ба сағи нар бештар мегазад.
-Ҳар сол одамон аз газидани занбўр нисбат аз газидани мор бештар ҳалок мешаванд.
-Наҳанг ба бемории саратон сироятнопазир аст.
-Мавҷудоти зиндае, ки муддати аз ҳама тўлонитар метавонад об нанўшад, калламуш аст.
-Ягона ҳайвоне, ки ба ғайр аз инсон гирифтори бемории маҳав мегардад, зирехпўст (ҳайвони дуруштпўсти ширхўр дар Америкои Ҷанубӣ ва Марказӣ) аст.
-Баҳмўтҳо (бегимоты) дар зерии об таваллуд мешаванд.
-Кўрмуш дар як шаб метавонад 76 метр нақб (туннель) канад.
-Тўқумшуллуқ қариб 25000 дандон дорад.
-Дар ҳолати норасоии хўрок тасмакир-мҳо то 95 фоизи вази бадани худро меҳўранд - ва ҳеҷ чиз не!
-Дар соҳилҳои дарёи Нил ҳар сол беш аз 1000 одамон тўймаи тимоҳ мегарданд.
-Чор соат лозим аст, то ин ки тухми шутурмурғ чўшонида шавад.
-Дар дохили тўдаи шерҳо аз 9/10 ҳиссаи "тўйма"-ро ба оила шерҳои мода меоранд.
-Кохилак (ҳайвони дарахтаргарди Амрикои Ҷанубӣ) 75 фоизи ҳаёти худро ба хоб мегузаронад.
-Колибри (паррандаи бисёр хурди пару болаш зебо) роҳ гашта наметавонад.
-Парвона меъда надорад.
-Вақте бори аввал аврупоиҳо ба Австралия меоянд, аз аборигенҳо мепурсанд: "Ин ҳайвоне, ки қаҳида-қаҳида роҳ меравад, чӣ ном дорад?" Аборигенҳо ҷавоб медиҳанд: "Кенгуру", ки маънояш "мо намефаҳмед!" буд.
-Усули аз ҳама осони фарқ кардани ҳайвонҳо - гўшнахурандаҳо (вегетарианцы) аз дарранда чунин аст: чашмони

анд, ки бо сар истода метавонанд.
-Тимсоҳҳо сангро фуру мебаранд, то ин ки ба қаъри об чуқуртар шино кунанд.
-Хирсҳои кутбӣ бо суръати то 40 км/с давида метавонанд.
-Сағҳо оринч доранд.
-Сарояндаи Ник Кейв бо дум таваллуд шудааст.
-Шекспир ва Сервантес (муаллифи асари "Дон Кихот") дар як рӯз 23 апрели соли 1616 таваллуд шудаанд.
-Нависандазани инглис Виржиния Вулф аксарияти китобҳои худро рост истода навиштааст.
-Сара Бернар роли Чулйеттаи 13 сола-ро дар сини 70 солағи бозидаст.
-Вақте Уолт Дисней хурдак буд, чуғз (бум, бо рўсӣ - сова)-ро азоб меод. Аз ҳама вақт сар карда ӯ ният кард, ки ҳайвонҳоро дар филмҳои тасвирӣ эҳё кунад.
Манбаъ: <https://ganjinatj.wordpress.com>

БА МУРОДАЛИ АЛИМАРДОНОВ

Аҷаб марди баландҳимат Муродали Алимардон,
Кушодчеҳра дар хизмат Муродали Алимардон,
Падар шукр аз ҳама мекард, ки ту ҳоҷатбарор бошӣ.
Барои аҳли соҳибкор, ту чун пушту паноҳ бошӣ,
Ту гаштӣ ганҷи рўзгор, баҳри марди деҳқон доим,
Камарбанди васеъ дошти миёни бонкҳо доим.
Саховатпешагири рамаз кардӣ аз калонсолҳо,
Нагуфтӣ "не" ту шахсеро дар иҷрои ҳама корҳо.
Замони нав бағал бикшод, баҳри одамон имрӯз,
Шумо бо феъли хуш ҳоҷатбаро шудед бо заминдорҳо.
Симои тоҷикӣ дорӣ ва марди некном гаштӣ,
Нигаҳбонат Худо бошад, дар ин дунёи орзӯҳо.
Нишастам байни мардум, мешунидам ман суҳанҳое,
Ба васфи ту ҷавонмарди дадалери шоҳкорҳо.
Барои халқи Кўлоб кардӣ хизмат, эй бародарҷон!
Ҳалолат бод, ҳалолат бод, эй марди Хуросон.
Мани солрафтаи Кўлоб дўогўйи ту мебошам,
Суҳанро нек бинвисам зи ту сарсабзӣ меҳоҳам.
Нашав навмед аз норасогиҳои коргоҳат,
Ки рўзе мерасад, обод мегардад даргоҳат.
Ба арзи худ навишт Абдулҳамид чанде суҳанҳоро,
Набинед дастӣ кутохоро, дар ин дунёи умедҳо.
Дуоят мекунам, эй марди роҳ, ту дар амон бошӣ,
Барои мардуми деҳқон миён(а)мон доимо бошӣ.

Абдулҳамид Гулаҳмадов, устоди Коллеҷи иқтисодӣ-техникии гайридавлатии шаҳри Кўлоб

ТОҶИКИСТОН - ВАТАНИ АЗИЗИ МАН!

Тоҷикистони азизам, ҷону ҷонон хонамат,
Хоҳам аз ҷон хуштару болотар аз он хонамат.
Баҳри ман аз ҷон гиромитар Ватан ҳам модар аст,
Бо муҳаббат ман Ватан, ҳам модари ҷон хонамат.
Нест волотар мақоме ҷуз канори гарми ту,
Месазад фирдавси аъло, марҳами ҷон хонамат.
Бахту иқболӣ барои ҳар яки мо, эй ватан,
Шаъну шуҳрат, сарбаландӣ, роҳати ҷон хонамат.
Дар латофат, зебу зинат ту биҳишти оламӣ,
З-ин сабаб ман бо тафаҳур фаҳри даврон хонамат.
Меҳри ту бо шири модар дар дилам маъво гирифт,
Бош обод, эй ватан, ман модари ҷон хонамат.

Ганҷихон ҚАЮМОВ, омўзгори Коллеҷи иқтисодӣ-техникии гайридавлатии шаҳри Кўлоб

даррандаҳо дар қисми пеши рӯй воқеъ аст, то ин ки тўймаи худро бинанд. Дар гўшнахурандаҳо бошад - дар ҳар ду тарафи сар, то ин ки душманро бинанд.
-Кўршабпарак ягона ширхўр аст, ки парвоз карда метавонад.
-Барои он, ки занбўри асал як килограмм асал ҳосил кунад, бояд дар болои 2 млн. гулҳо нишинад.
-Ранги хуни сўзанак сафед аст.
-Дар 4000 соли охир ягон ҳайвони нав ҳонағӣ карда нашудааст.
-Пингвинҳо ба баландии беш аз яку-ним метр меҷаҳанд.
-Ягона ҳайвони ҳонағие, ки дар Таврот ёдоварӣ нашудааст, гурба аст.
-Шимпанзе ягона ҳайвонест, ки худро дар оина мешиносад.
-Калимаи "Орангутанг" дар забони баъзе халқҳои Африқо маънои "одам аз ҷангал"-ро дорад.
-Филҳо ва одамон ягона ширхўрҳое-

анд, ки бо сар истода метавонанд.
-Тимсоҳҳо сангро фуру мебаранд, то ин ки ба қаъри об чуқуртар шино кунанд.
-Хирсҳои кутбӣ бо суръати то 40 км/с давида метавонанд.
-Сағҳо оринч доранд.
-Сарояндаи Ник Кейв бо дум таваллуд шудааст.
-Шекспир ва Сервантес (муаллифи асари "Дон Кихот") дар як рӯз 23 апрели соли 1616 таваллуд шудаанд.
-Нависандазани инглис Виржиния Вулф аксарияти китобҳои худро рост истода навиштааст.
-Сара Бернар роли Чулйеттаи 13 сола-ро дар сини 70 солағи бозидаст.
-Вақте Уолт Дисней хурдак буд, чуғз (бум, бо рўсӣ - сова)-ро азоб меод. Аз ҳама вақт сар карда ӯ ният кард, ки ҳайвонҳоро дар филмҳои тасвирӣ эҳё кунад.
Манбаъ: <https://ganjinatj.wordpress.com>

АКЌОИ ГЌЁ

ГОЛИБИ КРОССВОРД МУАЙЯН ШУД!

Ба кроссворди шумораи гузашта 14 нафар хонанда ҷавоб пешниҳод кардааст, ки аз ин шумора 2 нафар кроссвордро бо ҷавобҳои дуруст пешниҳод кардааст: Валиева Ҳалима (18.02.2020, 08:00, бехато), Каримзода Ҳусайн (18.02.2020, соати 08:02, бехато), Сафаров Довудшоҳ (18.02.2020, соати 08:03, 2 хато), Шарифов Бедилҷон (18.02.2020, соати 08:04, 3 хато), Насимова Таманно (18.02.2020, соати 08:23, 4 хато), Латифи Бобоҷон (18.02.2020, соати 08:29, 7 хато), Мамадқуло-

ва Чамила (18.02.2020, соати 09:02, 5 хато), Ҳамидова Моҳинав (18.02.2020, соати 11:06, 4 хато), Давлатова Қаламнисо (18.02.2020, соати 13:38, 3 хато), Тошматов Умарҷон (18.02.2020, соати 15:44, 6 хато), Давлатова Дилафрӯз (19.02.2020, соати 09:30, 4 хато), Хурамова Мадина (19.02.2020, соати 14:02, 6 хато), Умаров Эмомалӣ (19.02.2020 соати 15:58, 2 хато), Исломов Азизулло (19.02.2020, соати 16:14, 6 хато)

ирсол карданд, сипос меғӯем, аммо голиб танҳо нафаре мешавад, ки пеш аз дигарон ҷавобҳои дуруст пешниҳод кунад. Дар ин шумора голиб Валиева Ҳалима мебошад, зеро пеш аз дигарон ҷавобҳои дуруст пешниҳод кардааст.

Хонандае, ки ҷавобҳои худро аз назар гузаронидан мехоҳад, метавонад ба идораи рӯзнома ташириф боварад.

Мухлати қабули ҷавобҳои кроссворди мазкур аз 9.03.2020 то 13.03.2020 муайян шудааст.

Аз ин рӯ, мо ба хонандагоне, ки ба идора ҷавобҳои худро

Чавобҳои кроссворди шумораи № 2 (303) аз 17.02.2020

Муқаррар устувор
САНГЛО
ЧОРДАХ
ИИИ
ТВЕНМ
ТИМИИ
ХОҶАРАРУСИЕНА
ШНСНКАРНКАДОЛФАЙНОВА
ЛИФОФА
ШАУРМА
ИНАРА
РИЗЕР
ИЖЕВСКО
НГУАИНОЯТ
ФУАВЕСТО
ТОРИ
САЛТАНАТ
Орфография
Ташкилӣ
Ҳавзи табиӣ
Шараф
Хунари баланд
Муассиса ва бинои консертӣ
Дарё дар Чин ва Қазоқистон
Вичдон
Дарахти мевадор

ДИҚҚАТ!

ХОНАНДАЕ, КИ ПЕШ АЗ ҲАМА КРОССВОРДРО БЕХАТО ПУР КАРДА, БА ИДОРАИ РҶЗНОМА ПЕШНИҲОД МЕКУНАД, БО МУКОФОТИ ПУЛӢ ДАР ҲАҶМИ 200 СОМОНӢ ҚАДРДОНӢ КАРДА МЕШАВАД.

